ԺԲ. ՏԱՐԻ 3322 (Ն. Տ.) 15 ՄԱՐՏ 1895 3 ՄԱՐՏ 1895 18 ՌԱՄԱԶԱՆ 1312 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մանրատառ տողը ·	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐՆԵՐԸ

Ֆրանսացի ազնուատոհմ երիտասարդի մը՝ կոմս Պոնի տը Քասթէլլանի ամուսնութիւնը մեծահարուստ ամերիկուհի Օր. Աննա Կուլտի հետ՝ Նիւ-Եօրքի և Բարիզի բարձր դասու սալօններուն ու քլիւպներուն մէջ խօսակցութեան օրուան նիւթը դարձած է, եւ Նոր Աշխարհի ու Եւրոպայի թերթերը հեռագրաւ առնուած նկարագրութիւններ նուիրեցին այդ հարսնիքին: Ֆիկառօ առիթէն օգուտ կը քաղէ մասնաւոր յօդուածի մը մէջ շահեկան տեղեկութիւններ տալու համար Ամերիկացի միլիոնատէրներուն վրայ, որոնց գլուխը կը գտնուի Կուլտ ընտանիքը:

Հազիւ երկու տարիէ ի վեր մեռած է հիմնադիրն այն հսկայական հարստութեան որուն մէկ մասը Ֆրանսա պիտի փոխադրուի Քասթէլլան նորապսակ կոմսուհիին հետ:

Ճէյ Կուլտ հրաշալի շահադէտ մըն էր, Պօրսայի խաղացող մը որուն համար խաղը ճշմարիտ ճակատամարտ մըն էր. ոչ միայն վիթխարի հարստութիւն մը ձգեց, այլ անջինջ յիշատակ մը Հիւսիսային Ամերիկայի սեղանաւորական պատմութեան մէջ:

Ճէյ Կուլտ առասպելական դարձած է Նիւ Եօրքի Պօրսային մէջ, ուր տակաւին կը յիշեն զինքը իր աշխատութեան խուցին մէջ. թիկնաթոռին մէկ բազկին վրայ նստած—իր էն սիրած դիրքը—կը ղրկէր ու կը ստանար հազարաւոր հեռագիրներ: Պօրսայի գործակալներու և միջնորդներու ճշմարիտ բանակ մը ունէր իր հրամաններուն ներքեւ: Երկու հարիւր միջնորդներ շարունակ գործ կը կատարէին անոր հաշւոյն, իրարմէ անտեղեակ, և իր գրասենեակը հեռագրական մասնաւոր թելերով ուղղակի կապուած էր գործակալներու քսանը հինգ գրասենեակներու հետ:

Ճէյ Կուլտ, որ զարմանալի կերպով ժուժկալ էր ու պարզասէր, և ամենեւին ոչ ոգելից ըմպելի կը խմէր, ոչ կը ծխէր, մէկ մոլութիւն միայն ունէր. շահադիտութիւնը:

Իր կեանքին վերջին տարիներուն մէջ՝ այս կատաղի աշխատողը, այս միլիառատէրը որ առտուան վեցին կ'ելլէր իր գրասենեակն երթալու համար Պրոտուէյով—երբեք կառք չէր գործածեր—իր գործերուն ընկեր առած էր իր անդրանիկ որդին Պ. Ճօրճ Կուլտ որ իր յաջորդն եղաւ և զոր, Վանտերպիլտին նման, մեծապէս նպաստաւորեց իր կտակովը:

Անձնական հարստութիւնն Պ. Ճօրճ Կուլտի, որ հազիւ երեսուն տարուն անցուցած է, ահագին էր նոյն իսկ իր հօր մահուընէն առաջ, որուն՝ գործի մասին ունեցած հրաշալի հասկացողութիւնը և գրեթէ անխուսափելի հոտառութիւնը ժառանգած էր արդէն: Պ. Ճօրճ Կուլտ մեծ արշաւասէր է սակայն, թէեւ հօրը չափ պարզասէր ու փութաջան: Որսորդ, նաւարկու և առաջնակարգ կառավարիչ ալ է. Քանի մը տարիներէ ի վեր ամուսնացած է և իր ամուսինը Նիւ-Եօրքի էն գեղեցիկ կիներէն մէկն է:

Վանտերպիլտներու, Մաքէյներու, Կորտոն Պէնէթներու, Աստորներու հարստութիւնները արդէն շատ ծանօթ ըլլալով, աւելորդ է անոնց վրայ նորէն խօսիլ: Պիտի ներկայացնենք ուրիշ քանի մը միլիոնատէրներ, նուազ ժողովրդական, որք դեռ պայքարի մէջ են:

Նախ Պ. Ռըսէլ Սէյճ, որ անցած երկուշաբթի ներկայ կը գտնուէր Միս Աննա Կուլտի հարսնիքին և որ չորս տարի առաջ պատահաւոր արկածի մը դիւցազն եղաւ:

Պ. Ռըսէլ Սէյճ Նիւ-Եօրքի ամենէն հարուստ դրամատէրներէն մէկը չէ միայն—երկու հարիւր յիսուն միլիոն ունի—այլ և միշտ ամենէն աւելի տրամադրելի գումար ունեցող անձն է: Հօլ Սթրիթի (Նիւ-Եօրքի Պօրսան) ամենէն խոշոր շահադէտներէն մէկն ըլլալէ զատ, իր գործողութիւնները ամբողջովին սահմանափակած է փոխանակութեան ու դրամագլխի գործերու մէջ, և ամեն պատահականութեանց դէմ դնելու համար՝ միշտ ահագին գումարներ ունի ձեռքը: Պ. Սէյճ, ո՛ և է ժամանակ և առաջին հրամանին, կրնայ յիսուն միլիոնի չէք մը քաշել:

Պ. Սէյճ երկար ատեն մօտէն մասնակցած է Ճէյ Կուլտի գործերուն:

Անոր հետ պէտք է յիշել Հընթինկթըն գնդապետը, որ նոյնպէս երկու հարիւր յիսուն միլիոն ունի. ագարակապետի զաւակ, նախկին սպասաւոր ագարակի, որ իր հարստութիւնն ըրած է ամերիկեան ճանապարհներու վրայ շահադիտութեան ընթերով:

Հիմակ երկաթուղիի իշխաններէն մէկն է: Այս ալ ժուժկալ մարդ մըն է. թէյ միայն կը խմէ:

Ասոնցմէ ետքը եկող խոշոր շահադէտները յիսուն-հարիւր միլիոնէն աւելի չունին. ասոնք են Պ. Ս. Վ. Հուայթ, անուանեալն Տիքըն Հուայթ (սարկաւագ Հուայթ) վասն զի ժամանակով Նիւ-Եօրքի Թեմերէն մէկուն գանձապետն էր. յոյժ հիւրասէր և յոյժ ողորմած. Պ. Ճօն Ակէյպաք որ օր մը մէկ միլիոնէն աւելի կորսնցուց՝ վասն զի Պօրսայէն մեկնած էր քորոցի մը ներկայ գտնուելու համար. Պ. Վիքթոր Նիւքըմպ, երիտասարդ մը, որ ծանօթ էր «տղայ նախագահն» անունով, վասն զի հազիւ չափահաս կը նախագահէր երկաթուղիի մեծ ընկերութեան մը:

Ասոնք ամէնքն ալ առասպելական գումարներով գործ կը տեսնեն: Օրինակ մը յիշենք. Պ. Հուայթ քանի մը տարի առաջ երկու օրուան մէջ տասնուհինգ միլիոն շահեցաւ մէկ շահադիտութեամբ մը:

Մեծագոյն մասն այս դրամատէրներուն՝ թէ՛ Պօրսայի մարդիկ են, թէ՛ եկեղեցիի. մանաւանդ Պ. Սէյճ օրինակելի բարեպաշտութիւն ունի: Մոլութիւն մը ունի սակայն. ձիերը:

ՎԱՆՔԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋԸ

Առաջնորդական ուրիշ վիճակներու նըման՝ Տիարպէքիրի թեմին մէջ ալ գտնուած են բազմաթիւ մենաստաններ, ուխտավայրեր և այլն: Սակայն ընդհանրապէս այժմ անբնակ են, միայն հինգ վանքեր կան, անոնք ալ անխնամ և աննախանձելի վիճակի մէջ կիսաւեր երեւոյթ մը կ'ընծայեն: Ցաւալի է որ այս հոգեւոր հաստատութեանց նկատմամբ հետզհետէ թէ ժողովրդական և թէ վարչական հոգածութիւնը կը պակսի ու կը պաղի: Ալ կարծես ուխտաւորութիւն և ուխտասիրութիւն տեղի տուեր են մեր բարեպաշտներու սրտէն: Այս հոգեւոր հաստատութեանց յառաջադիմութեան ու բարեկարգութեան նկատմամբ ցարդ գրական կարգադրութիւն մը չտեսնուեցաւ, ոչ իսկ բարեփոխութիւն մը անոնց նիւթական ու բարոյական մատակարարութեանց եղանակին վրայ, բան մը որուն դէմ ամեն կողմէ գանգատուեցաւ, խօսուեցաւ, դարմաններ, միջոցներ առաջարկուեցան, և ամենն ալ անտեսուեցաւ. միայն Վանօրէից ժողովոյ որոշումը, կանոնագիրները, և այլն Պատրիարքարանի շրջանակէն դուրս չելան կարծես, չկրնալով ունենալ բաւական ազդեցութիւնն եւ օգտակարութիւնն մեր բազմաթիւ վանքերուն վրայ, որք՝ վերջապէս մնալով իրենց նախկին անկերպարան վիճակին մէջ, յետս գացին ոչ միայն բարոյապէս, ոչ միայն կրթական տեսակէտով, այլ վրայ տուին իրենց նիւթական կացութիւնն ալ, զրկուելով թէ ուխտաւորական «դարպասներէն», «աջհամբոյրներէն» և թէ թեմական «պտուղներէն», նուէրներէն և հոգեբաժիններէն: Նայելով նախկին ջերմեռանդութեան՝ ժողովուրդն այժմ իր հոգեւոր տուրքին մէկ քսաներորդն հազիւ կը վճարէ վանքերուն: Նիւթական յոռի մատակարարութեան պատճառաւ իրենց բոլոր եկամուտները վատնելով մինչ պարտական մնացին: Քիչ առին, քիչ ծախսեցին, շատ առին շատ ծախսեցին, երբ բնաւ չառին՝ պարտքի դիմեցին, բազմապատիկ տոկոսներով, եւ գլխաւորապէս ժողովրդական նուէրներուն վարժուելով իրենց ընդարձակ հողային կալուածներու մշակութիւնը բնաւ հոգ չտարին, արտերն կորդ և խոպան թողուցին, ու երբ եկաւ հասաւ այն օր ուր տեսան թէ ջուրը ջաղցին պակսած է, փորձեցին դիմել իրենց ամայի, խոպան արտերուն. դժբաղդաբար այն ատեն ալ ոյժ չէր մնացած մշակական գործիները պատրաստելու եւ գործողները վարձելու: Սնտուկը դատարկ էր:

Վեր առնենք գաւառական նշանաւոր վանքը, Խնձկենեան Ս. Կարապետի մենաստանը. ողբալի կը գտնենք զայն ներքէն և դրսէն. Այս վանք՝ որ մեր է՛ն նշանաւոր վանքերուն հաւասար վարդանալու ընդունակութիւն ունէր երբեմն, որ իր բազմաթիւ միաբանութեամբ հոգեւորական պատկառելի դիրք մ'ունէր, գրեթէ քառորդ դար ի վեր կը գտնուէր նիւթական քայքայեալ վիճակի մը մէջ, եկամուտները գոհացուցիչ, հոգեւորական ազդեցութիւնը բարձր, ուխտաւորութիւնն քաղցր, շէնքերն հաստատ, դպրոցը ժամանակին համեմատ՝ քիչ շատ բարեկարգ, և ասոր վրայ 20—25ի չափ կուսակրօն Ս. Հարց միաբանական ուխտն, հանդիսաւոր կ'ընէր իւր անունն և տունն:

Այժմ փոփոխուած է ամեն կարգ ու սարք: Դարպասն ու պտուղն պակսեցան, զունուրեք ուխտաւոր, շէնքերը քայքայուն, դպրոցն անմխիթարական. գոհ պիտի լինէինք, եթէ միայն սնտուկը դատարկ լինէր, բայց տոկոսաւոր ահագին պարտքերով ծանրաբեռնեալ է: Միաբանական ուխտին թիւը 25էն 5—6ի իջած. եթէ յօգուտ այս մեծ վանքի բարգաւաճման և շինութեան հարկաւոր դատուած կարգադրութիւնները՝ մասնաւոր հոգածութեամբ ի կիր առնուէին, անոնց անհրաժեշտ շարունակութեան համար տրամադրելի ամեն միջոցներ չխնայուէին Ազգ. Պատրիարքարանի լուրջ հսկողութեան և ձեռնհաս վանահօր պաշտօնավարութեան ներքեւ, եւ եթէ 20-25 տարիներ առաջ սահմանուէր վանքի հանգամանաց համապատասխանող ելմտացոյց մը, յոռի մատակարարութիւնները ջնջուէին, հողային մշակութիւնն առաջ տարուէր՝ և այլն, բնական է թէ այսօր վանքը տարբեր եւ գոհացուցիչ վիճակի մը մէջ պիտի գտնուէր: Հազարաւոր ոսկիներու պարտք մ'ալ չէր ծանրաբեռներ իւր այժմեան փոքրաթիւ միաբանութիւնն, որ այժմ շուարած՝ ինչ ընելիքնին չեն գիտեր. և խեղճերն՝ այս անկերպարան վիճակի մէջ՝ ձեռնհասութիւն չունին պարտքի դիմելու կամ հոգ տարելու:

Մեղք չէ՞, ինչո՞ւ այսպէս երթան չքանան մեր հոգեւոր տները, այն նուիրական տաճարներն, որոց հողն ու քարն համբուրելի են և պատկառելի Բերբերեան աւանդութիւնները, պիտի տեսնենք թէ չկայ վանք մը, որ մինչեւ 100-200-300 և ալ աւելի հոգեւոր միաբաններով լեցուն եղած չլինի, և այժմ՝ հարիւրներու տեղ մէկ երկուք և երեք չեն պահուիր, կամ չենք կրնար պահել. շատ տեղ՝ փոխան սաղմոսերգուներու՝ կը լսուի միայն արագիլի կլկլոցը ձայնը:

Տարակոյս չկայ թէ, կը յարէ մեր թղթակիցը՝ այս մտօք նկարագրութիւնն ընելէ ետք, մեր վանքերու այս անմխիթարական վիճակը պիտի գրաւէ Կրօնական Ժողովին և Ամեն. Տ. Մատթէոս Ս. Պատրիարք Հօր խորին ուշադրութիւնն և՝ հաւատ ունինք որ վանօրէից բարեկարգութեան կարեւոր խնդիրն Ազգ. Պատրիարքարանի հոգեւոր հոգածութեան առարկայ պիտի ըլլայ:

ԼՈՅՍ
ԻՐ ԿԵՆՍԱՏՈՒ ԵՒ ԱՌԱՆԵԽԻՉ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ամեն կենդանի էակներու արեւու լոյսին հետ ունեցած ուշագրաւ կապակցութիւնը առաջ կուգայ ճառագայթման ջերմային լուսաւոր և ելեքտրօ-քիմիական երրեակ գործողութիւններէն որոնց թրթռումները մէկ երկվայրկեանի մէջ 75,000 մղոնի արագութիւն ունին—և դիւրին է հասկնալ թէ կարող են սահմանել ազդեցութիւն մը ունենալ ատոնց ջղային դրութեան վրայ:

Լոյսն է որ տունկերուն և կենդանիներուն գոյն կուտայ. ասոր համար է որ Ալպեան լեռներուն ծաղիկները իրենց փայլը կը կորսնցնեն երբ հովիտներու մէջ փոխադրուին: Դիտելի է նաեւ թէ կենդանիներու գոյները որքան կը համաձայնին իրենց ապրած միջավայրին մէջ տիրող լոյսի աստիճանին հետ: Սեւամորթները որքան հեռանան հասարակածէն՝ այնքան իրենց սեւութիւնը կը մեղմանայ:

Բազմաթիւ են նաեւ լոյսին առաջ բերած քիմիական ազդեցութիւնները. հանքային տարրերն իսկ այս ազդեցութիւնը կը կրեն և զիրենք շրջապատող լոյսին զօրութեան համեմատ տարբեր գոյներ եւ բիւրեղաձեւութեան զանազան հիւսուածներ կ'առնեն:

Դալով լոյսի ջղային դրութեան վրայ ունեցած ազդեցութեան, ասիկէ ստոյգ և ասիկէ բացորոշ կերպով ապացուցուած բան չկայ: Արեւը մեծ զարթուցիչն է բնութեան զոր մթութիւնը դէպի քուն կը մղէ: Ջղախտաւորներու կատաղութիւնը կը մեղմանայ սեւ կամ կապոյտ խցիկներու մէջ, մինչ ճերմակ կամ կարմիր լոյսը այդ կատաղութիւնը կը սաստկացնէ:

Միացեալ-Նահանգներու բժիշկները յենլով արեւի ճառագայթներու այս յատուկ զօրութեան վրայ, դարմանման նոր մեթոտ մը հնարեցին,—Արեւաբաղնիք,—որով ջղային դրութեան սպառումին առաջքը կ'առնուի և ընդհանրապէս ջղախտութիւնը կը բուժեն: Այս եղանակին համեմատ, տեսակ մը ապակէ վանդակի մէջ կը զետեղեն հիւանդը և անոր կատարեալ «Արեւի լոգանք» մը ընել կուտան: Այս գործողութեան յարմարագոյն ժամերն են գարնան և աշնան միջոցին, ժամը տասնէն (Ը. Ե.) մինչեւ կէսօր, ձմեռը կէսօրէն մինչեւ ժամը երկու, Յուլիսին եւ օգոստոսին առաւօտեան ժամը վեցէն ութ: Մարմինը բոլորովին մերկ ըլլալու է, բացի գլխէն զոր ամառը յարդէ գլխարկով մը ծածկելու է և ձմեռը ճերմակ կտաւէ գդակով մը:

«Արեւին լոգանքը» կէս ժամ կամ ժամ մը տեւելու է: Նախ և առաջ արեւին ճառագայթներուն տակ դնելու է ողնայարը և ապա մակորովայնը, ինչպէս նաեւ նոյնակիր մեծ ջիղը (le grand sympathique) և արեգակնային ջղահիւսակը (plexus solaire) որոնք մեր ընդհանուր կենդանականութեան նպաստող ամենէն կենդանի մասերն են:

Կ'երեւայ թէ ամերիկայի բժիշկները շատ գոհ մնացած են արեւի այս լոգանքներու՝ ծերերու, անարիւններու, յօդացաւոտներու, դժուարամարսութիւն ունեցողներու և սեւամաղձոտութենէ տառապողներու ընծայած կազդուրիչ և փրկարար արդիւնքէն: Այս փորձը Պոլսոյ մէջ ընելն ալ դժուար չէ:

Լոյսի ապաքինիչ ազդեցութեան գալով, Տօքթ. Մալըըլ կը պնդէ թէ արեւի ճառագայթները կը մեռցնեն նորանոր միքրոպները, ինչպէս նաեւ կ'ոչնչացնեն ծաղկախտի [illegible] սերմերը:

Ահաւասիկ առողջարանական շատ կարեւոր խնդիր մը որ անփոփոխելի կերպով ի գործ դրուած է ամեն դարմանատան մէջ:

Բօն ալ իր կողմէ հաստատեց թէ Թոքախտի միքրոպներու վտանգաւոր ժահրոտութիւնը կ'ոչնչանայ արեգակնային ճառագայթներու ապաքինիչ ազդեցութեան տակ: Ասոր համար վախնալու չենք փոշիներու մէջ գտնուած Թոքախտաւորներու անհամար թուքէն: Արեւը, ընդհանուրին առողջութեան պաշտպան կը կանգնի և կ'անհետացնէ վտանգ մը զոր մարդիկ դիւրաւ չի կրնան մէջ տեղէ վերցնել: Տեղն է ուրեմն կրկնել իտալական առածը, թէ «ուր որ լոյս չի մտներ, բժիշկը դուրս չելլեր», միքրոպները խաւարին զաւակներն են, ինչպէս ամեն չարագործները:

ԲԱՅՐԱՅԻՆ ՎՐԻԺԱՌՈՒԹԻՒՆ

Պզտիկ տրամ մը, որ կարծես փոխառնուած է այս ծանօթ Թատերախաղին մէկ արարուածէն, տեղի ունեցաւ իտալական գաղթականութեան մէջ որ կը բնակի Մոնբառնաս և Բլէզանս թաղերուն մէջ ի Բարիզ:

Ֆրանչէսքօ Բայրա անուն մէկը կը բնակէր Կրանտ-Շօմիէռ փողոցը իր կնոջ ու երկու զաւկներուն հետ, քսանըերկու տարեկան երիտասարդ մը և տասնըհինգ տարեկան գեղեցիկ աղջիկ մը՝ Քաւալէն մականունով, որուն գեղեցկութիւնը բուռն տպաւորութիւն ըրած էր իր մէկ հայրենակիցին՝ Ֆէրնանտօ Սպրուցէյիի վրայ:

Սա ամուսնութեան խնդրեց աղջիկը հօրմէն: Բայրա հաւանեցաւ, բայց իբրեւ մարդ որ կը գնահատէ իր աղջկան արժէքը, հինգ հազար ֆրանքի գումար մը խնդրեց երիտասարդէն: Գանձի փոխարէն գանձ:

Սպրուցէյի այնքան սիրահարուած էր որ ընդունեց այս պայմանը: 2500 ֆր. հնչուն դրամ համրեց Բայրային և մնացածին համար անոր տուաւ Իտալիոյ մէջ իր ունեցած մէկ կալուածը: Դժբախտաբար սիրահարը զանց ըրած էր իր նշանածին հաւանութիւնը կանխաւ առնել. Քաւալէն, գործն իմանալուն պէս, խոյս տուաւ իր սիրահարին հետ, դաշնակի յարդարիչ մը, Անտոն անուն:

Հայրն սկսաւ փնտռել աղջիկը զոր վերջապէս գտաւ ի Սէն-Տընի: Ստիպուելով կարգուիլ Սպրուցէյիի հետ, որուն տարփանքը չէր պաղած այս փախուստէն, Քաւալէն սաստկապէս մերժեց: Բայրա, որ չէր ուզեր ետ տալ ստակը, ըմբոստ աղջիկը բանտարկեց Ֆօպ-Սէն-Ժագ փողոցին մէկ վանքին մէջ, և յայտարարեց անոր թէ այն օրը դուրս պիտի ելլէր անկէ, երբ հնազանդէր հօրը կամքին:

Խուսափելու համար արգելանքէ մը որ չէր յարմարեր իր բնաւորութեան, Քաւալէն հնազանդիլ ձեւացուց: Հարսնիքը ծանուցուեցաւ և վերջերս Սպրուցէյի, ուրախութեամբ արբշիռ, եկեղեցի կ'առաջնորդէր մանկամարդ աղջիկը:

Նոյն իրիկունն իսկ Քաւալէն անյայտ կ'ըլլար դարձեալ դաշնակի յարդարիչին հետ և հօրը զայրոյթէն զերծ մնալու համար երեւան կը հանէր թէ իր ամբողջ ընտանիքը բազմաթիւ գողութիւններ գործած է Թաղին մէջ: Ոստիկանութեան ղօմիսէր Պ. Պիւշէր քննութիւն կը կատարէ Բայրային տան մէջ և արդարեւ մեծ քանակութեամբ գողցուած ապրանքներ կը գտնէ: Երբ յաջորդ օրը կուգէ ձերբակալել իտալացին, սա խոյս տուած էր իր որդւոյն հետ, իր հիւանդ կինը ձգելով Բօշէն հիւանդանոցին մէջ:

Դալով տարաբախտ Սպրուցէյիի որ այս գործին մէջ թէ՛ իր կինը կորսնցուց եւ թէ իր ստակը, կրնայ ինքզինքը մխիթարելու փորձել մտածելով որ «L'amour étant enfant de boheme», քմահաճ Քաւալէն թերեւս իր քով պիտի դառնար այն օրը երբ ձանձրանար դաշնակի յարդարիչէն:

ԲԱՐԻԶԻ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ

Ֆրանսայի ներքին գործոց նախարարութիւնը պատրաստած է Բարիզի թատրոններուն վերաբերեալ վիճակագիր մը ուսկից կ'երեւայ որ զանազան թատրոններու և երգեցիկ-սրճարաններու սրահները ընդամէնը 82,000 հոգիի տեղ ունին: Ամենէն աւելի հասոյթ կարտադրեն վերջինները, ուր ձրի տոմսակը գոյութիւն չունի, մինչդեռ մեծ թատրոններուն մէջ, բնիկները մեծ մասով այդ կարգի տոմսերու շնորհիւ կը մտնեն եղեր, և օտարականներն են որ կը վճարեն:

* * *

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (61)

ԷՔԹՕՐ ՄԱԼՕ

ԸՆՏԱՆԵՕՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԷՆ ՊՍԱԿՈՒԱԾ

ՀԱՏՈՐ Բ.

Պատին մօտենալով կոճակ մը սեղմեց, և շրջանակին վերեւը ու աջեւը դրուած փոքր լամպարներու խումբ մը լոյսով ողողեց զայն:

Բերրին որ ոտքի ելած էր քանի մը քայլ մօտենալու համար, աղաղակ մը արձակեց և գետին ձգեց «Աշխարհի շրջանին» հատորը:

—Ի՛նչ ունիս, հարցուց ծերունին:

Բայց Բերրին չպատասխանեց, և աչքերն սեւեռուն մնաց խարտեաշ երիտասարդին վրայ, որսորդի կանանչ թաւիշէ զգեստ մը հագած, լայն երեսնոցով բարձր գդակ մը դրած, մէկ ձեռքովը հրացանի մը կռթնած և միւսովը շոյելով սեւ որսաշունի մը գլուխը, որ կենդանի երեւոյթի մը պէս դուրս ժայթքած էր պատէն: Բերրին ամբողջ մարմնովը կը դողդղար, և արցունքի կոհակ մը կը վազէր երեսէն, առանց զանոնք ջնջելու մտադրութեան, ընկճուած, իր հայեցողութեան մէջ անդնդասոյզ:

Այս արցունքներն եղան որ իր պահած լռութեան մէջ յայտնեցին իր յուզումը:

—Ինչո՞ւ կուլաս:

Պէտք էր որ պատասխանէր. գերագոյն ճիգով մը ջանաց իր խօսքերուն տէրն ըլլալ, բայց զանոնք լսելով հասկցաւ թէ որչափ անկապակից էին:

—Այս կենդանագիրն է... ձեր զաւակը... դուք իր հայրը...

Ծերունին պահ մը չհասկցաւ, սպասեց, յետոյ շեշտով մը զոր արգահատանքը կը դողդէր.

—Եւ դուն ալ քո՞ւկդ մտքդ բերիր:

—Այո, պարոն, այո, պարոն:

—Խե՛ղճ պզտիկ:

ԼԳ.

Յաջորդ առտուն ի՛նչ անակնկալ՝ երբ մտնելով իրենց քեռիին խուցը սուրհանդակը բանալու համար, քրոջ ու եղբօր որդիները, միշտ ուշ մնացած, տեսան Բերրինը անոր սեղանին առջեւ նստած, իբր թէ անկէց չելլալու համար այլ եւս:

Թալուէլ զգուշացեր էր անոնց իմացնելու, բայց այնպէս մը կարգադրած էր որ երբ անոնք գային ինք հոն գտնուէր և անոնց դէմքը դիտէր:

Անոնց դէմքը տարօրինակ երեւոյթ մը առաւ, և հետեւապէս զինքն ուրախացնող. վասն զի թէեւ կասկածած էր այդ մուրացկուհիին սպրդումէն, որ այսօրուընէ վաղը, առանց պաշտպանութեան, առանց բան մ'ունենալու, կը տիրէր ծերունիի մը տկարութեանը վրայ, գէթ փոխարինութիւն մըն էր տեսնել թէ եղբօր ու քրոջ որդիներն ալ իրեն չափ կը կատղէին: Ուրեմն ո՛րչափ կը զուարճանար անոնց վրայ նետելով անհամբեր ակնարկներ որոց մէջ այնքան զայրոյթ կար որչափ զարմացում: Յայտնապէս բան մը չէին հասկնար անոր ներկայութենէն այդ նուիրական խուցին մէջ, ուր իրենք իսկ այնքան միայն կը կենային որքան պէտք էր լսելու համար ծերունիին տալիք բացատրութիւնները, կամ հաղորդելու համար իրենց յանձնուած գործերը: Եւ ակնարկները զորս կը փոխանակէին զիրար հարցափորձելով՝ առանց համարձակելու դիտողութիւն մը կամ հարցում մը ընել, տնօրէնին ծիծաղը կը շարժէին առանց իր գոհունակութիւնը կամ հեգնութիւնը ծածկելու յոգնութեան, վասն զի եթէ բացէ ի բաց պատերազմ չէր հրատարակուած անոնց միջեւ, շատ օրերէ ի վեր գիտէին իրենց տածած փոխադարձ զգացումները այն յայտնի յոյսերէն առաջ եկած զորս իւրաքանչիւրն իր կողմէ կը պահէր. Թալուէլ ընդդէմ քրոջ ու եղբօր զաւկներուն. այս վերջիններն ալ իրարու դէմ:

Սովորաբար Թալուէլ կը շատանար իր թշնամութիւնն անոնց ցուցնելով հեգնոտ ժպիտներով ու արհամարհոտ լռութիւններով՝ խոնարհ քաղաքավարութեան ձեւի մը տակ, բայց այն օրը չկրցաւ դիմանալ անոնց խօսք մը խաղալու փափագին որով քանի մը հաճոյալից վայրկեաններ պիտի վայելէր: Ա՛հ, խորապէս կը վարուէին իր հետ, վասն զի կը կարծէին թէ իրենց ծնունդեան պատճառաւ ամեն իրաւունք ունին,—տնօրէնէն շատ բարձր եղբօր ու քրոջ որդիներ. մէկը՝ եղբօր մը զաւակն ըլլալուն, միւսը քրոջ մը, մինչ ինք որ իր գործերուն զաւակն էր, աշխատած էր փառաւոր գործարանին յաջողութեանը որուն մէկ մասը, մեծ մասը, ի՛րն էր, պիտի տեսնէի՛ն: Ա՛հ, ա՛հ:

Դուրս ելաւ անոնց հետ, թէեւ անոնք անհամբեր էին իրենց գրասենեակները դառնալու՝ որպէս զի իրենց տպաւորութիւնները փոխանակեն և անշուշտ տեսնելու համար թէ ի՛նչ ընելու էին նորեկին դէմ, նշանով մը՝ որուն հնազանդեցան,—ինչ որ արդէն յաղթանակ մըն էր—իր ճեմլիքին տակ տարաւ զանոնք ուսկից մինչեւ Պ. Վիւլֆրանի գրասենեակը չէր հասներ զգուշացած ձայներուն շշուկը:

—Զարմացաք տեսնելով այդ... պզտիկը վարպետին գրասենեակն հաստատուած, ըսաւ:

Երիտասարդները պատասխան չտուին, չկրնալով ոչ ուրանալ իրենց զարմանքը ոչ խոստովանիլ:

—Ես աղէկ տեսայ, ըսաւ Թալուէլ շեշտելով. եթէ այս առտու ուշ հասած չըլլայիք, պիտի իմացնէի ձեզ որպէս զի ինքզինքնիդ բռնէիք:

Այս կերպով կրկին դաս մը կուտար անոնց.—առաջինը, հաստատելով թէ ուշ մնացած են. երկրորդ, ըսելով, ինք որ ոչ Բազմարուեստեան վարժարան ոչ քոլէճ գացած էր, թէ իրենց ընթացքը ուղղութենէ զուրկ էր: Թերեւս դասը քիչ մը կոշտ էր, բայց իր առած կրթութիւնը աւելի փափուկը գտնելու չէր ջանար: Մնաց որ, պարագաները թոյլ կուտային որ ինքզինքը անոնց համար չնեղէ. ինչ ալ ըսէր մտիկ պիտի ընէին:

Շարունակեց.

—Երէկ Պ. Վիւլֆրան իմացուց ինծի թէ այդ պզտիկը դղեակին մէջ կը բնակեցնէր, և թէ այսուհետեւ անիկա իր խուցին մէջ պիտի աշխատէր:

—Բայց ո՞վ է այդ պզտիկը:

—Ձեզի կը հարցունեմ: Ես չեմ գիտեր. կարծեմ Պ. Վիւլֆրանն չի գիտեր:

—Յետո՞յ:

—Ինծի բացատրեց թէ երկար ատենէ ի վեր իր քով կուզէր ունենալ խելացի, զգաստապահ, հաւատարիմ մէկը, որուն վրայ կատարեալ վստահութիւն ունենար:

—Մեզի չունի՞, ընդմիջեց Քազիմիր:

—Ճիշդ անիկա ըսի իրեն. Պ. Քազիմիրը, Պ. Թէոտորը չունի՞ք. Պ. Քազիմիրը, Բազմարուեստեան վարժարանէն ելած, ուր ամեն բան սորված է, որ անծանօթ բան մէկուն չի հարցուներ, վերջապէս շատ կապուած է ձեզի. Պ. Թէոտորը, որ կեանքէ ու առեւտուրէ կը հասկնայ՝ իր առաջին տարիները անցուցած ըլլալուն իր ծնողաց քով, անանկ դժուարութիւններու մէջ որք անշուշտ կազմակերպած են զինքը, և որ միւս կողմէ շատ կը սիրէ ձեզի: Մի՞թէ երկուքն ալ խելացի, զգաստապահ, հաւատարիմ չե՞ն, ու չէ՞ք կրնար կատարելապէս վստահիլ անոնց: Ձեզի մխիթարելէ, ձեզի օգնելէ, գործերու ժխորէն ձեզ ազատելէ ուրիշ բան կը մտածե՞ն իրենք, բարի եղբօր ու քրոջ զաւկներ յոյժ սիրալիր, յոյժ երախտագէտ, ու սերտիւ կապուած իրարու իբրեւ ճշմարիտ եղբայրներ որք մէկ սիրտ միայն ունին, վասն զի մէկ նպատակ միայն ունին:

Հակառակ իր զգացած փափագին, Թալուէլ չէր շեշտեր ամեն մէկ յատկանշական բառը, բայց գէթ հեգնութիւնը կը յայտնէր ժպիտով մը զոր կուղղէր Թէոտորին երբ կը խօսէր Քազիմիրի բարձրութեանը վրայ Ք ի գիտութեանը մէջ, եւ Քազիմիրին՝ երբ կը սպրդեցունէր Թէոտորի ընտանիքին առեւտրական դժուարութիւնները. երկուքին մէկանց՝ երբ կը շեշտէր անոնց սիրտին եղբայրակցութեանը վրայ որ միեւնոյն նպատակն ունէր:

—Գիտէ՞ք ինչ պատասխան տուաւ, շարունակեց Թալուէլ:

Կուզէր քիչ մը դադար առնել, բայց վախնալով որ անոնք կառնէին կը քալեն դեռ ինք ամեն բան չըսած, փութով շարունակեց.

—Պատասխան տուաւ. «Ա՛հ, իմ եղբօր ու քրոջ զաւկնե՛րս:»

«Ի՞նչ կը նշանակէր ասիկա: Անշուշտ կը մտածէք թէ ինծի չիյնար փնտռել. պարզապէս կը կրկնեմ ձեզի: Եւ անմիջապէս կաւելցունեմ միւս բառը, բացատրելու համար թէ ինչո՛ւ որոշած է դղեակ բնակեցնել զայն ու իր գրասենեակը նստեցունել. վասն զի չէր ուզեր որ անիկա կարգ մը փորձերու ենթարկուած մնայ,—չէ՛թէ աղջկան համար, վասն զի ինք ապահով էր որ անիկա չպիտի ընկճուէր, այլ ուրիշներուն համար, որով պիտի ստիպուէր բաժնուիլ այդ ուրիշներէն՝ ով որ ըլլային անոնք: Հաւատացէք որ իր բառերը կը կրկնեմ բառ առ բառ: Հիմակ կը հարցունեմ ձեզ, ո՛րոնք են այդ ուրիշները:

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 3/15 ՄԱՐՏ 1895

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ մէջ օրուան դէպքն է Հրաժարումն Երեսփ. ժողովոյ ատենապետին, Պ. Արթուր Բիլի, կրտսեր որդի հռչակաւոր վարչապետ Սըր Ռոպըրթ Բիլի։ Պ. Արթուր Բիլ 66 տարեկան է այժմ, և ատենապետի պաշտօնին յոգնութիւններն ալ վրայ գալով, հանգիստը պարտաւորիչ կ'ընեն իրեն համար։ Անգլիոյ մէջ, Լորտերու ժողովոյն ատենապետը միշտ օրուան կուսակցութեան կը պատկանի, և միանգամայն դատական Նախարարն է, պետ դատական ու փաստաբանական մարմնոյն, և կ'առնուի տիրող կուսակցութեան ամենէն նշանաւոր իրաւագէտներուն մէջէն։ Բայց Երեսփ. ժողովոյ ատենապետը չէզոք անձ մ'է, որ չի փոխուիր օրուան կառավարութեան հետ, և թէպէտ այս կամ այն կուսակցութեան մէջէն կ'ընտրուի ի սկզբան, բայց Լորտերու ժողովոյն ատենապետին պէս չի մասնակցիր վիճաբանութեանց, կարծիք չի յայտներ, և կը շատանայ անկողմնակալութեամբ հսկելով վիճաբանութեանց կանոնաւոր ուղղութեան, պաշտպանելով Երեսփ. ժողովոյ իրաւունքներն և առանձնաշնորհումներն, և անոր ներկայացուցիչն ըլլալով Վեհ. Թագուհւոյն և Լորտերու ժողովոյն առջև։ Ամեն կուսակցութիւնք կը հպատակին Երեսփ. ժողովոյ ատենապետին վճռոյն, և այս է պատճառն որ Անգլիոյ Երեսփ. ժողովոյ մէջ վիճաբանութիւնք աւելի կանոնաւոր են քան ուրիշ ո և է Խորհրդարանի մէջ, ո՛չ միայն որովհետև Անգլիացիք ժողովական կեանքի վարժ են ուրիշ ամեն ազգէ աւելի, ո՛չ միայն որովհետև Անգլիացիք պաղարիւն են, այլ և որովհետև անոնք ալ ապահով են անկողմնակալութեան իրենց ատենապետին։ Այս պաշտօնին տարեկան թոշակն է հինգ հազար ոսկի, կահաւորեալ բնակարանի մը հետ։ Երբ հրաժարի, տարեկան 400 ոսկի հանգստեան թոշակ կը կապուի իրեն, և միանգամայն Լորտական տիտղոսով մը կը կոչուի յանդամակցութիւն Լորտերու ժողովոյն։

ՃԱՊՈՆՑԻ ԿՂԵՐԸ Ճապոնական Բանակին մէջ.—Առաջին անգամ ըլլալով իր պատմութեան մէջ, Ճապոն պուտտայական քահանայներ ղրկեց իր զօրաց հետ, անոնց հոգևոր պէտքերն հոգալու։ Անգլ. թղթակիցք այնքան հետաքրքրաշարժ երևոյթ մը կը համարին զայս, որ մանրամասն նկարագրութիւններ կ'ընեն։ Թօքիօ Մարու ճապոնական մարտանաւուն մէջ, երկու քահանայներ երկարօրէն խօսակցեր են Թայմզի թղթակցին հետ։ Ցառաջագոյն կղերը կը մասնակցէր պատերազմին, բայց իբրև պատերազմիկ և ոչ թէ լոկ հոգևոր հանգամանքով։ Վեհ. Միքատոյին խնդրանօք, Ճապոնի պուտտայական դահերէցն անուանեալ է քան և մէկ պուտտայական կղերականներ՝ պատերազմի դաշտն երթալու և հոգեվարքներուն ու ննջեցեալներուն համար կրօնական որոշեալ պաշտամունքը կատարելու։ Անոնց գլխաւոր գործը պիտի ըլլայ աղօթել ննջեցելոց հոգւոյն համար, և թաղման կարգը կատարել. նաև Չինացւոց պուտտայական տաճարներուն մէջ մասնաւոր արարողութիւններ պիտի կատարեն երբ դիպուածն գտնեն։ Իրենք կ'ըսեն թէ Չին այն երկիրն է որոյ միջոցաւ պուտտայական կրօնը Ճապոն մտած է Հնդկաստանէն; բայց և այնպէս Չին Պուտտայութեան բարձր խաւերէն շատ վար ինկած է. ուստի, երբ ազատ ժամանակ գտնեն իրենց զինուորական պարտաւորութիւններէն, այս Ճապոնցի եկեղեցականք կը խորհին տեսակ մը բարեկարգական շարժում յառաջ բերել Չինաստանի մէջ։ Ասոսիկ հետաքրքրաշարժ երևոյթներ՝ Ծայրագոյն Արևելից մէջ։ Իրենք կը ըզանջնան անգլ. բանակին ու նաւատորմին մէջ գործող հոգևոր պաշտօնէից վրայ, բայց լոկ անգլ. սովորութեան մ'ընդօրինակելու փափաքով չէ որ կ'ընկերանան բանակին։ Իրենց հայրենիքէն և իրենց ընտանիքէն հեռի մեռնող և հայրենեաց օգտին համար զոհուող ճապոնցի զօրականաց վիճակը բնական է որ համակրանք շարժէ, և իրենք այս մարդկային զգացմամբ շարժեալ եկած են։ Ճապոնի մէջ եւս մեծ կարևորութիւն կը տրուի մեռելոց թաղման և ննջեցելոց հոգւոյն բարօրութեան։ Մեռեալք երբեմն կը թաղուին, երբեմն կ'այրուին։ Երկու պուտտայական քահանայները գիտեն թէ քրիստոնեայ երկրաց ոմանց մէջ դիակիզութիւնը մասամբ ընդունուած է արդէն, և գիտեն արդէն թէ բազում ուրեք քրիստոնեայ կղերն ընդդէմ կը հակառակի այս դրութեան։ Ցիշեալ երկու քահանայից կրտսերագոյնը, Պ. Սագաքի, իգական դաստիարակութեան խնդիրը ձեռք առած է։ Եօթն տարի առաջ ի Հաքաաթէ հիմնեց աղջկանց վարժարան մը 40—50 աշակերտուհիով և հիմա 500 աշակերտուհի ունի։ Օտար միսիոնարներուն հետ շատ լաւ յարաբերութեան մէջ է, և յաճախ կ'այցելէ անոնց վարժարանն։ Իր տաճար կ'անուանուի Ռուտ-Դօ Ին, և իր դպրոցին անունն է Քօ, այսինքն Զարգացում։ Շատ մը Ճապոնցիներու պէս, ինքն եւս լաւ գիտակ է թէ աղջիկները լաւ կրթելու պէտքն, որպէս զի արժանաւոր կիներ և մայրեր ըլլան։ Միւս քահանայն՝ Պ. Միծունօ՝ Նակոյա քաղաքէն է։ Պ. Սագաքիի պէս, կը պատկանի Պուտտայականաց Շօաա աղանդին։ Իրենք խիստ բուսակերներ են, նոյն իսկ այն ցուրտ երկրին մէջ միայն բուսակերութեամբ կ'ապրին, յորմէ եւս կը հասկցուի թէ միսը, ոչխարի ըլլայ թէ եզան, աննահանջելի պէտք մը չէ առողջ ապրելու համար։ Կ'ըսեն թէ բուսակերութիւնը զիրենք չի տկարացներ, զի չունին զեղծումներ։ Իրենց գրեթէ միակ ապրուստի միջոցն է թաղումներէ առնուած ամենաչափաւոր տուրքն։ Այն երկուքէն զատ, Թօքիօ Մարու մարտանաւուն մէջ կան Շին աղանդէն չորս քահանայներ։ Ուրիշ 15 քահանայներ ալ գացած են միւս մարտանաւերը։ Սովորաբար մետաքսեղէն դիպակէ հագուստ կը հագնին, բայց իրենց աստիճանը ցուցնող մասնաւոր նշան մը չեն կրեր. միայն հանդիսական զգեստը կը զանազանէ կղերականութեան աստիճաններն։ Ի Քինչաու անոնք կրօնական մեծ պաշտօն մը պիտի կատարեն բովանդակ բանակին համար, հոգեհանգստեան սրբազնաշուք արարողութիւն մը պատերազմին սկիզբէն ի վեր մեռնող Ճապոնցիներուն համար, և յետոյ իւրաքանչիւրը մէկ մէկ զօրագնդի պիտի յանկցուի։ Այս Ծայրագոյն Արևելեան կղերին վրայ որոշիչ հանգամանք մ'է մոլեռանդութենէ զուրկ ըլլալը. զի տարբեր աղանդի կրօնաւորք սիրով կ'ապրին իրարու հետ, և Քրիստոնէից հետ ալ շատ լաւ են իրենց յարաբերութիւնք։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՎԷՃԵՐ.—Ֆրանսայի երկրագործական Նախարարն անցեալ ամսոյ 12/24ին ընդունելով պատգամաւորութիւն մը երկրագործներու որք Փարիզ եկած էին անասնոց տարեկան ցուցին՝ որոշեց արգիլել Ամերիկայէն եղջերաւոր կենդանիներու մուտքն ի Ֆրանսա, առարկելով թէ հիւանդութիւն կայ ամերիկեան անասնոց մէջ։ Այս որոշման տեղեկանալուն պէս, Փարիզի ամերիկեան դեսպանն, իր կառավարութենէն եկած հրահանգին համեմատ, անցեալ հինգշաբթի ազդու բողոքագիր մը մատոյց ֆրանսական կառավարութեան, հաստատելով թէ ոչ միայն կենդանեաց Ամերիկա նաւ դրուած կամ ի Ֆրանսա հանուած պահուն հիւանդութեան և ո՛չ մէկ դէպք երևցած է անոնց մէջ։ Ամերիկեան կառավարութեան համոզումն է թէ այս արգելքը լոկ մաքսապաշտ ոգիէ թելադրուած է, և հիւանդութեան պատրուակն այն պատճառաւ մէջ տեղ դրուած է որովհետև ուրիշ պատճառ մը չէր կրնար մտածուիլ արգելքի համար։ Ամերիկեան կառավարութիւնը բան չըսեր եթէ ֆրանսական կառավարութիւնը պարզօրէն մաքսապաշտ միջոցներ ձեռք առնու, կամ եթէ բացարձակ արգիլէ ամերիկեան անասնոց մուտքն՝ ի քաջալերութիւն Ֆրանսայի երկրագործաց։ Բայց ամենևին չընդունիր որ Ֆրանսա նոյն նպատակաւ վատահամբաւէ ամերիկեան անմեղ անասունները, և պատճառ ըլլայ անոնց վաճառման նաև եւրոպեան միւս հրապարակներէ։ Եթէ Ֆրանսա իր դրած արգելքն ետ չառնու, Ամերիկա պիտի ստիպուի վրէժխնդրական միջոցներ ձեռք առնելու, և ամեն բանէ առաջ ֆրանսական գինիներուն Ամերիկա մուտքը պիտի արգիլէ.—(Հայցի կուսոյն հազար և մէկ ձեւերէն մին։)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Սէն Փեդերսպուրկի Թերթը կը հերքէ այն լուր թէ Ռուսիոյ բարձրագոյն ակումբներուն մէջ կը խորհուի թողուլ ֆրանսական դաշնակցութիւնն և դառնալ Երից Կայսերաց նախկին դաշնակցութեան։

ՆԱԹԱԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ընդունեց իր որդւոյն հրաւէրն, և մարտի դէպ ի վերջը Պելկրատ պիտի երթայ Պիարիցէ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՎՐԱՅ այս օրերս այնքան կը խօսուի որ Պ. Ֆրանսիսք Սարսէի մէկ խորհուրդը կրնայ յիշուիլ այս առթիւ. Պնդելով որ ամեն տարի դրօշի ներքև եկող զինուորներուն մէջ կարդալ գրել չգիտցողները մեծ թիւ մը կը կազմեն միշտ, կ'առաջարկէ որ կարդալ գրել գիտցող զինուորներն ըստ օրինի երեք տարի միայն ծառայեն, իսկ կարդալ գրել չգիտցողները չորս տարի ծառայեն։ Այս միջոցաւ, անուանի հրապարակագիրն և գնդապետ Տրնի կը յուսան խթան մը տալ նախնական կրթութեան պարտաւորիչ կերպիւ ծաւալման մանաւանդ գեղջուկ տարրին մէջ։

ԱՒՍՏՐԻԱ.—Թարնոփոլի դատը.— Անցեալ օր ծանուցինք քաղաքական դատ մը որ սկսած է Կալլիցիոյ Թարնոփոլ քաղաքին մէջ։ Ընդհանուր դատախազին ամբաստանագրէն, ինչպէս և ամբաստանելոց հարցաքննութենէն կ'երևի թէ ի սկզբան կարծուածին չափ յանցաւոր չեն տեղացի քանի մը արհեստաւորք, ուսանողք և ուսուցիչք որք դատի ենթարկուած են. որովհետև Աւստրիոյ կառավարական շահերուն հակառակ բան մը չեն ըրած, և միայն Լեհերուն բարոյական և իմացական կրթութեան աշխատած են։ Բայց Վիեննայի լրագիրք գոհութեամբ կ'արձանագրեն ամբաստանեալներէն միոյն այն յայտարարութիւնը թէ «Մեք թշնամի կը նկատենք միայն Ռուսիան և Բրուսիան։ Իսկ Աւստրիոյ մէջ բարեբախտ ենք. զի մեր կայսր ինչ որ կարելի է կ'ընէ մեր բարօրութեան համար։ Մեք գոհ ենք Աւստրիոյ մէջ։ Միայն Ռուսիա և Բրուսիա հակառակ են մեր յառաջդիմութեան։ Ասիկա մեր ամենուս համոզումն է»։ Այժմ կը կարծուի թէ Նըեռնոպոլ Ատեանն անպարտութեան վճիռ պիտի արձակէ, նկատելով թէ ամբաստանեալք հաւատարմութեան պարտաւորութեանց դէմ չեն մեղանչած։

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ, ինչպէս իր սովորութիւնն է Անգլիայէ մեկնելէն առաջ, այս օրերս Նախարարաց խորհուրդն իր նախագահութեամբ պիտի գումարէ, յորում օրուան խնդիրներուն վրայ ամեն նախարարներուն կողմէ տեղեկութիւնք տրուելէ ետքը, Ն. Վեհափառութիւն պիտի ստորագրէ կարգ մը պետական կարևոր պաշտօնագրեր, որոց մէջ ամեն կարգադրութիւնք եղած են Ն. Վեհափառութեան բացակայութեան համար, մինչև իսկ Անգլիայէ դուրս վախճանման պարագայն նախատեսուած է։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԻ ցուցահանդէս մը բացուեցաւ Փիլիբպոլիի մէջ, ցոյց տալով այս արուեստին յառաջդիմութիւնն իր նախնական օրերէն մինչև ԺԹ դարուն վերջերը։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ նախարարաց խորհուրդն անցեալ հինգշաբթի նիստին մէջ վաւերացուց Սուալէզ Տեարց հետ կնքեալ պայմանագիրն երկաթուղւոյ մը շինութեան համար Քենէէ յԱսուան, 400 հազար ոսկւոյ ծախքով, որ տարեմճարներով 75 տարւոյ մէջ պիտի հատուցուի եգիպտական կառավարութեան կողմէ։ Շինութիւնը պիտի լմննայ 1897 աշնան։ Այս կերպիւ, երկու տարի ետքը, կարելի պիտի ըլլայ Աղեքսանդրիայէն երկաթուղւով շիտակ ճամբորդել մինչև Նեղոսի առաջին ջրվէժն, այն է՝ 700 մղոն տեղ։

ՏՂԱՔՆԵՐՈՒ ՏՈՒՐԵՒԱՌ.—Ի Փրակա օրուան մեծ լուրն է Բրոհանսքա անուն մէկու մը բռնուիլն, որ «տղաքներու միջնորդ» էր։ Խոստովանեցաւ ոստիկանութեան թէ Հոլշդայնի Ռիխթեր տուն կը ղրկէր պզտիկ տղաքներ, զորս կը գողնար, կամ գեղջ ծնողներէ կը գնէր, և անոնց մարմնոյն զարգացումը կ'արգիլէր արհեստական միջոցներով, որպէս զի իբրև Լիլիբուդեան գաճաճներ ի ցոյց դրուին հասարակութեան առջև։ Ռիխթեր առնը 200 ֆիորին կու տար մէն մի տղու համար, և պարտական կ'ըլլար 200 ֆիորին եւս վճարելու եթէ տղայք երկու տարի տալին յանձնուէին ետքը։ Իսկ միջնորդը մէն մի տղու համար 50 ֆիորին կ'ընդունէր։

ՅԻՄԱՐՆ ԵՒ ՅԻՄԱՐԱՆՈՑԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒՆ.—Ծերակոյտի անդամ Պերարտի Մարքին, ականաւոր Իտալացին, անցեալ ուրբաթ սպանուեցաւ հետևեալ պարագայից մէջ։—Ուրիշ զանազան պաշտօններէ զատ, Հռոմայ Յիմարանոցին հոգաբարձութիւնը կը վարէր, և կ'աշխատէր խեղճ յիմարներուն վիճակը բարելաւել։ Նոյն օր, իբր սովորական այցելութիւնը վերջացնելէ ետքն, երբ մեկնելու վրայ էր, անցաւ պարտէզի մը մէջէն ուր հանդարտ յիմարներ կ'աշխատէին, և ատոնցմէ մին որ քար կը կոտրէր, իւր ձեռքը գտնուող մուրճով սոսկալի հարուած մը իջեցուց հոգաբարձուին ծոծրակին։ Խեղճ մարդն ինկաւ ինքզինք կորուսած, և քանի մը ժամ ետքն հոգին աւանդեց։ Խենթն իր վրայ առած էր ինչ ինչ յանդիմանութիւններ, զորս հոգաբարձուն ուղղած էր հսկողներուն՝ ի ներկայութեան յիմարաց։ Թագաւորն և Պապը միանգամայն մխիթարական գրեր ուղղեցին այրի մարքիզուհւոյն։ Թաղումը քաղաքին ծախիւք պիտի ըլլայ։

ՋԱԽԵՐ-ՄԱԶՈԽ հռչակաւոր վիպասանն որոյ, քանի մը վիպակները թարգմանուած են Արևելքի մէջ, անցեալ շաբաթ մեռեր էր Լինտհայմ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԱԴՐԻԿԵԱՆ ՋՐԱՆՑ

ՀՌՈՄ, 13 Մարտ.—Ումպէրդօ Թագաւոր եւ անձամբ ներկայ պիտի ըլլայ ի Բիր Պադրիկեան Ջրանցին բացման։

ՃԱՌ ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ.— Բրուսիոյ Խորհրդարանին բացման նախագահելով, Վիլհէլմ Կայսր խօսեցաւ երկրագործական տագնապին վրայ, որուն դարման տանելու համար յիշեց թէ կառավարութեան կողմէ պէտք եղած միջոցները պիտի առաջարկուին։ Ցետոյ վիճաբանութիւնն սկսաւ ցորենները գնոյն անկման առաջքն առնելու միջոցներուն վրայ։

—Կայսրն ընդունեց Արևելեան Ափրիկէի գերմանական գաղթավայրին կառավարիչ Շիլէ գնդապետին հրաժարականը։

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐՔ

ՔՈՐՖՈՒ.—Ցունաստանի Թագաւորն և Թագուհին այցելութեան եկան Զարևից Կէօրկեյ մեծ-դքսին, որ իրենցմէ առաջ հասած էր Քորֆու։ Իսկ Աթէնքի ռուս դեսպան Պ. Օնու բերող Զարէվնա ռուս շոգենաւը չհասաւ, Տրէքնոյի հրուանդանին առջև նստած ըլլալով, և երկու շոգենաւ ղրկուեցաւ քաշել հանելու համար։

ՏԱՐՄՇՏԱՏ.— Հէս-Տարմշտատի մեծ-դքսին կինը (դուստր Քոպուրկի դքսին և թոռն Վիքթորիա Թագուհւոյն) աղջիկ մը ծնաւ։

ՈՃՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

ՀՌՈՄ.— Քաղանդարայի եպիսկոպոսը մեռաւ գնտակի հարուածէն որով անցեալները զինք զարկած էր Նիգի անուն ուսանողն կղերանոցի։ (Եպիսկոպոսը՝ Տ. Տալմացօ՝ տնօրէնն էր կղերանոցին։) Ոճրագործը բռնուած է։

ԼԱՏԻՆԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՀՔԸ

ՀՌՈՄ.—Վատիկանի կողմէ ծանուցուեցաւ շրջաբերականաւ մը թէ՝ ինֆլուենցայի համաճարակին պատճառաւ՝ Պապը պահեցողութեան պարտաւորութենէն զերծ կացուցած է Հռոմ քաղաքին ու գաւառին բնակիչները՝ ցնոր տնօրինութիւն։

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

ՄՈՆԹԵՎԻՏԷՕ.— Պրազիլիոյ մէջ ապստամբութիւնը վերսկսաւ։ Նախորդ շարժման պարագլուխ Սալտանա տա Կամա ծովակալ որ հոս ապաստանած էր՝ յաջողեցաւ Պրազիլիա մտնել և իր համախոհներով նորէն զէնք առաւ հանրապետական վարչութեան դէմ, որ յաջորդած էր Տոմ Բեսորոյի վարչութեան։ Ծովակալին հետ են առ այժմ 3,200 հոգի, յորում կը պատկանին նաւային զօրաց վաշտ մը և 27 նաւային սպայք։ Շարժման կեդրոնն է Րիօ Կրանտէ տէ Սուլ, ուր վերջին շարժումէն ի վեր անկարգ վիճակ մը մէջ կը մնայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովը իր չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ հետևեալ որոշումները տուած է.

Ա. Երուսաղէմի Ս. Պատրիարք Հայրը իր օրհնութեան գրով շնորհաւորած էր Քաղաքական ժողովոյ ընտրութիւնը։ Ժողովը կարդալով սոյն գրութիւնը՝ որոշեց պատասխանագրով մը իր շնորհակալութիւնն ու երախտագիտութիւնը յայտնել Ն. Սրբազնութեան։

Բ. Մայր Եկեղեցւոյ թաղական խորհրդին կողմէն մատուցուած յայտագրի մը վրայ՝ ժողովը որոշեց հրահանգ տալ օրինապէս նոր ընտրութիւն կատարելու համար, սոյն խորհրդին պակսած չորս անդամներուն տեղ։

Գ. Տիվրիկի ազգային կալուածներու հոգաբարձութեան ներքին կանոնագրին համաձայն, Ազգ. Վարչութեան կողմէ ընտրուած մէկ անդամը վախճանած ըլլալով, Քաղաքական ժողովը իր կողմէ նոյն հոգաբարձութեան անդամ ընտրեց ժողովական Մանուկեան Մկրտիչ էֆէնտին։

Դ. Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան նորընտիր անդամներէն Գալփաքճօղլեան Գրիգոր և Յբլ. Գարամանճեան էֆէնտիները այդ պաշտօնէն հրաժարած և պնդած ըլլալով իրենց հրաժարականին վրայ, ժողովը ընդունեց անոնց հրաժարականը և յանձնարարեց Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան երկպատիկ թուով ընտրելիներու ցանկ մը ներկայացնել, անոնց տեղ նոր ընտրութիւն կատարելու համար։

Ե. Օրթագիւղի առժամեայ Թաղական խորհրդոյ հրաժարագրին վրայ, ժողովը որոշեց հրահանգ տալ Ս. Եկեղեցւոյն քարոզչին՝ յառաջիկայ Ս. Զատկի տօնէն ետքը՝ օրինապէս թաղական խորհրդի ընտրութիւն կատարելու համար։ Որոշեց նոյնպէս հրաւիրել հրաժարեալ թաղական խորհուրդը որ մինչև այն ատեն շարունակէ իր պաշտօնը։

Զ. Գանտիլլի Ս. Եկեղեցւոյն Տ. Արսէն քահանային մէկ գրութենէն ժողովը տեղեկացաւ որ թաղական խորհուրդը ժամանակէ մ'ի վեր կազմալուծուած է. առժամեայ թաղական խորհուրդ մը կազմեց մինչև նոր տնօրինութիւն վարելու համար եկեղեցւոյ գործերը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ի նպաստ Հաստատութեանս, Ազն. Գրիգոր Էֆ. Փափազեան բարեհաճած է նուիրել մէկ օսմ. ոսկի փոխան ծաղկեփունջի՝ հանգուցեալ Տիկին Իսկուհի Գ. Ցարութիւնեանի յուղարկաւորութեան առթիւ։

(Կնք.)

Օրուան լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Պալատի աստիճան տրուեցաւ Հաշուակալութեանց Ատեանին անդամներէն Մէհմէտ Ալի պէյին։

Միրիմիրանի աստիճան՝ յոյն կալուածատէրներու երեւելիներէն Խալիլ Խայաթպէյի, որ Եգիպտոսի մէջ թէմպէքիի գործերը կը վարէ։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Պրուսաի կուսակալութեան թարգման Գէորգ էֆէնտիի։

Հարիւրապետութեան աստիճան՝ բժշկական վարժարանի շրջանաւարտներէն Տիգրան էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ե. զօրաբանակին (Սուրիա) հրամանատար Ֆերիգ Էօժէր Բիւշտի փաշայի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Պէյօղլի լրագրին արտօնատէր Րէշիտէտտին էֆէնտիի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ.— Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ արկածելոց Նպաստամատոյց յանձնաժողովը 10,385 ղրուշ բաշխած է Թաղապետական Զ. շրջանակին մէջ գտնուող այն կարօտելոց, որք երկրաշարժէն փնասուած էին։ Մինչև հիմայ բաշխուած նպաստներու գումարն եղած է 6,146,420 ղրուշ։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսուչ Րաիֆ փաշա Վեհ. Սուլթանին մատուցած է ելմտական անցեալ 1310 տարւոյն մէջ մաքսատանց արտածութեանց ու ներածութեանց ընդհանուր վիճակագրութիւնը, հասոյթից ընդհանուր գումարն և հաշուեկշիռ մը։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպան Միրզա Խանաթուլլահ խան իր անձնական ակարութեան պատճառաւ Թէհրան վերադառնալու համար հրաժարական մատուցած էր։ Պարսկական կառավարութիւնը ցաւօք ընդունած է Ն. Վսեմութեան հրաժարականը։

Խանաթուլլահ խանի պիտի յաջորդէ եղբայրը՝ Պետրպուրկի պարսկական դեսպան Միրզա Մահմուտ խան, որ այս պահուս արձակուրդով Թէհրան կը գտնուի։ Ասոր ընտրութեան համար Բ. Դրան հաւանութիւնը խնդրուած է։ Խանաթուլլահ խան դեսպանութեան պաշտօնը պիտի վարէ մինչև որ նորընտիր դեսպանը Կ. Պոլիս ժամանէ։

ԿԱԼՈՒԱԾՈՑ ՏՈՒՐՔԸ.— Ելմտական անցեալ 1310 տարւոյն մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց կալուածական տուրքերն, որուն մէջ կայ նաև Մէարիֆի բաժինը, 29,296,599 ղրուշ եղած է։ Այս գումար բաղդատելով նախորդ 1309 տարւոյ գումարին հետ, 441,355 ղրուշի աւելցութիւն մը տեսնուած է։

ՆԱԽԿԻՆ ԽՏԻՎ Խամիլ փաշա, մեռնելէ առաջ, խրատած է իր որդիներն որ միշտ հաւատարիմ ու երախտագէտ մնան առ Վեհ. Սուլթանն և ամեն պարագայի մէջ անձնուէր ըլլան Ն. Վեհափառութեան։ Խամիլ փաշա յանձնարարած է նաև որ երկար տարիներ իր ծառայութեանը մէջ գտնուողները նախկին վիճակին մէջ պահեն։ Խամիլ փաշա կենդանութեանը կարգադրած է իր դրամական գործերը։ Հալիմ փաշայի մահուամբ Խամիլ փաշայի անցած էր Միւթէվէլլիութիւնն այն վագֆներուն, զորս Մէհմէտ Ալի փաշա հաստատած էր։ Այժմ Խամիլ փաշա ալ մեռած ըլլալով, Միւթէվէլլիութիւնը անցած է Օսման փաշայի, անդրանիկ որդի վախճանեալ Մուսթաֆա Ֆազըլ փաշայի։ Այդ վագֆներ տարեկան 4000 ոսկւոյ մօտ հասոյթ մը կը բերեն։

ԴԱՏԱԿԱՆ պաշտօնէից ընտրութեան յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ Դատական Նախարար Վսեմ. Րիզա փաշայի նախագահութեամբ և մէկ քանի դատական պաշտօնեայներու ընտրութեամբ զբաղեցաւ։

ԹԵՎՖԻԿ ՓԱՇԱ.— Առևտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Վսեմ. Թէվֆիք փաշա, որ հիւանդ ըլլալով մէկ քանի օրէ ի վեր իր ապարանքը կը մնայ, սկսած է ապաքինիլ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշա անձնական ակարութեան պատճառաւ երէկ չկրցաւ իր պաշտօնատեղին երթալ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարք Ամեն. Տ. Անթիմոս յառաջիկայ կիրակի առաւօտ Պատարագ պիտի մատուցանէ Գատըգիւղի յոյնաց Այա Էֆիմիա եկեղեցւոյն մէջ և տեղւոյն Մետրապոլիտ Տ. Եօաքիմի մօրը հոգւոյն համար ալ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի։

Միջօրէէն յետոյ, Տ. Անթիմոս Պատրիարք, Գատըգիւղէն Բերա երթալով ներկայ պիտի գտնուի յոյն տիկնանց աղքատասիրաց ընկերութեան տարեդարձին։

—Հրէից Խախամպաշի Տեղակալ Մօիզ Լէվի էֆէնտի մէկ քանի կրօնականներու և Խախամխանէի գործակատարին հետ առջի օրը Ֆէնէրի Պատրիարքարանն երթալով, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Տ. Անթիմոս Պատրիարքին։

ԻՏԱԼԻՈՅ Վեհ. Ումպէրթօ Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ դեսպան Պ. Քաթալանի երէկ առաւօտ կէս օրէն ժամ մը առաջ ընդունեց իտալական գաղթականութեան շնորհաւորութիւնները։ Ներկայից մէջ կը նշմարուէին Հանրային պարտուց վարչութեան մէջ իտալական պատուիրակ Կեչիօլի Մարքիզը, Րէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ֆարնէթթի, Թէմպէքիի Րէժիին ընդհանուր տնօրէն Պ. տը Ջօկէսյ, իտալական բարեգործական ընկերութեան նախագահ Պ. Լոմպարտօ, իտալական շոգենաւային ընկերութեան ընդհանուր գործակալ և իտալական առևտրական սենեկին նախագահ Պ. Ռօսսի, իտալական վարժարանաց տնօրէններն, ուսուցիչներն և իտալական հիւանդանոցին բժիշկները։ Դեսպանատան սրահներէն մէկուն մէջ շքասեղան մը պատրաստուած էր։

Կայս. պալատան և Բ. Դրան կողմէ յատուկ պաշտօնեայներ իտալական դեսպանատունն երթալով, շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

Օսմ. պահակ շոգենաւն, որ դրօշներով զարդարուած էր, միջօրէին թնդանօթ արձակեց։

Երէկ գիշեր Պ. ու Տիկ. Քաթալանի սեղան մը տուին, որուն ներկայ գտնուեցան դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեայք, պահականաւուն հրամանատարը, իտալական վարժարանաց ուսուցիչներն ու գաղթականութեան երևելիք։ Սեղանէն յետոյ դեսպանուհին ընդունելութիւն մը կատարեց։

ԴԱԴԱՐՈՒՄՆ «ՍԹԱՄՊՈՒԼ»Ի.— Օտար մամլոյ դիւանը նկատելով որ Սթամպուլ լրագիրը կանոնաց հակառակ ընթացքի մէջ գտնուած է, դադարման դատապարտած է զայն։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Նոր ընկերութիւն մը կազմուելով, մենաշնորհ խնդրուած է ձեռնհաս իշխանութենէն։ Այդ ընկերութիւն իր մատուցած ծրագրոյն մէջ յայտարարած է որ դուրսը շինուելով Թուրքիա ներածուած քոնեաքներու մեծ մասը, անապակ գինիի տեղ, քիմիական վնասակար բաղադրութիւններէ կը շինուին, ուստի առաջարկած է նահանգներուն մէջ յատուկ տեղեր հաստատել՝ օտար քոնեաքները քննելով, խմելու յարմար եղողները վաւերացնելու և վնասակարներն ալ չխմուելու վիճակին վերածելով, տէրերուն վերադարձնելու համար։ Ընկերութիւնը նոյնպէս առաջարկած է ներքին բերքերէն անապակ քոնեաքներ պատրաստել և ելմտական գանձուն տարեկան 150,000 ոսկի ու Հանրային Պարտուց վարչութեան ալ 250,000 ոսկի վճարել։

Ձեռնհաս իշխանութիւնը ընդունելի գտած է այդ առաջարկը։

ԴԱՐԱՓԵՕՅԻ կամուրջին շինութեան համար այս միջոցիս երեք ծրագիրներ պատրաստուելու վրայ են, որք ի մօտոյ պիտի մատուցուին Ծովային նախարարութեան։ Շինութեան պայմանները, կ'ըսէ Լ'Օրիան, այն աստիճան նպաստաւոր են, որ ամեն մրցում անկարելի կ'ընեն։

Պ. ՊԷՎԼԷՍԹ, իտալական ընդհանուր հիւպատոս Կ. Պոլսոյ, Լիվըրբուլի ընդհանուր հիւպատոս կարգուած է։ Ինչպէս ծանուցեցինք, մայրաքաղաքիս իտալական հիւպատոսութիւնը ջնջուած է և գործերը յանձնուած են դեսպանատան։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ.— Մարտ 1ի չորեքշաբթի օրուան ժամ 6էն, մինչև Մարտ 2ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ երկու դէպք պատահած են, որոց մին մահացու։

Առաջուան բռնուածներէն երկուքը մեռած են։ Ասոնց մանրամասնութիւնները.

Մեծ կղզի՝ մէկ, Մարիգօ, Ռում։

Իսլամ պանդուխտներու հիւանդանոցին՝ մէկ, Մուսթաֆա, սպասաւոր։

Առաջուան բռնուածներէն մեռած են.

Բերա՝ մէկ, Սիմոն, Թիրինկի վաճառատան մէջ բեռնակիր։

Թարապիա՝ մէկ, Ֆօթի։

ՔԱԲՐԻՎԻ ԿՈՄՍԸ.—Կ'ըսուի թէ [illegible] ուղեւորաց մէջ կայ եղեր նաև Գերմանիոյ նախորդ նախարարապետ Քաբրիվի կոմսը։

«ԹՈՒՐԻՆ» շոգենաւն, որուն մէջ կան բազմաթիւ զբօսաշրջիկներ, յառաջիկայ չորեքշաբթի օրը Պոլսոյ Նաւահանգիստը պիտի ժամանէ եւ երեք օր պիտի մնայ։

«ՖՐԻԶԼԷՆՏ» շոգենաւն, որ Բօա-Սաֆօտի առջև խրած էր, ազատուելով ճամբան շարունակեր է։

ՊՈՒՔՐԷՇԻ օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Ալֆրէտ պէյ երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՖԷՐԻԳ ԻԶԶԷԹ փաշա, որ կայս. Իրատեով Պերլին ղրկուած էր, օսմանեան անծուխ վառօդի պատրաստութեանը յատուկ հաստատելի գործարանին համար գործիներ գնելու, իր պաշտօնն աւարտած ըլլալով, նախընթաց գիշեր մայրաքաղաքս դարձաւ։

ԱԼԱՍՕՆԻԱՅԻ մէջ (Մանասըր) օսմանեան զինուորք ձերբակալեր են Զինթրօ անուն հէլլենացի աւազակն՝ իր երկու ընկերներով։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.—Այտընի նահանգին Պալընտըր գաւառակին շրջակայիցը մէջ քառակուսի սիւն մը գտնուած է, որուն վրայ յունարէն արձանագրութիւններ քանդակուած են։ Անցեալ տարի այդ տեղէն ուրիշ հնութիւններ ալ գտնուած էին. հնախոյզ մը ըսած էր թէ այդ տեղ հին Լարիսա քաղաքը հաստատուած էր։ Թօրղուտլը գիւղաքաղաքին մէջ նոր շինուած եկեղեցւոյ մը բակէն ալ սիւն մը գտնուած է յունարէն արձանագրութիւններով, ուրկից հասկցուած է թէ Հռոմայեցւոց ժամանակին կը վերաբերի։

ՅՈՅՆ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏՔ.— Քօրիցայի (Մանասդըր) յունաց մեդրապոլիտը Սինոդին կողմէ հրաւիրուած է վերադառնալ իր պաշտօնատեղին, ուր իր ներկայացուցչին դէմ բողոքներ եղած են։

Նէօ Էֆիմէրօբիւս այս առթիւ անհրաժեշտ կը գտնէ որ Երէյլիի մետրապոլիտ Տ. Եէրմանօսն ալ ի մօտոյ իր պաշտօնատեղին երթայ, ուր հազիւ ութ ամսոյ չափ մնացած է այդ պաշտօնին կոչուած օրէն՝ այսինքն 1887 թուականէն ի վեր։ Մնացեալ մասը, կը յարէ յոյն թերթը, մայրաքաղաքիս մէջ անցուցած է, հակառակ տիրող օրինաց։

ՀԱՆՔ.— Մանասդըրի Սէրֆիճէ գաւառին մէջ գտնուած քրոմի հանքի մը շահագործման համար 60 տարուան մենաշնորհ տրուած է Պ. Աթանաս Զախօֆ, որ Մանասդըրի մէջ Ալլաթինի եղբարց ներկայացուցիչն է։ Արտօնատէրն ի միջի այլոց յանձնառած է հարիւրին հինգ փարա յատկացնել Համազգային Անկելանոցին։

ՄԱՀ ՆԻՀԱՏ ՓԱՇԱՅԻ.— Կայս. թիկնապահ Նիհատ փաշա (տը Պիլինսքի), որ երկար ատենէ ի վեր հիւանդ էր, երէկ առտու մեռաւ 81 տարեկան։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ այսօր Բանկալթիի Սէնդ-Էսբրի եկեղեցւոյն մէջ։

ՍԻՆՈՊԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՔ.— Բնիկ Սինոպցի Պ. Ժօրժ Զուվաճի անուն հարուստ վաճառական մը, որ այժմ ի Նովօրօսիսք հաստատուած է, Սինոպի յանձնաժողովին 1400 րուպլի ղրկած է, հրկիզելոց բաշխուելու համար. նոյնպէս 200 պարկ ալիւր։ Այդ գումարի 1000 րուպլին ինք նուիրած և 400ն ալ հանգանակած է։ Պ. Պ. Սախարօֆ եղբարք, հաստատեալ ի Թէօթօսիա, 100 րուպլի ղրկած են նոյն նպատակաւ։

ԳԱՎԱԳԻ առջեւ անգլիական երկու շոգենաւեր իրարու զարնուելով, մին մեծապէս վնասուեր է։

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ Տրիպոլսոյ նորընտիր կառավարիչ Մուսթաֆա Զիհնի փաշա երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՁԻԵՐ.—Երէկ իրիկուն երկաթուղւոյ կառախումբով Էտիրնէ ղրկուեցան մաս մը ձիեր, որք Անատօլըի կողմերէն գնուած են։ Այդ ձիեր Բ. զօրաբանակի թնդանօթաձիգ զօրաց պիտի յատկացուին։

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ լրագիրները կը ծանուցանեն թէ կարգ մը գրօսաշրջիկներ հեծելանիւով ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի գան։ Ուղեւորութիւնն 1800 քիլոմեդրի չափ պիտի ըլլայ, որովհետեւ հեծելանիւով օրական 80-100 քիլոմեդր տեղ կարելի է կտրել։ Ասոնք Վիեննայէն ճամբայ ելնելով Հունգարիայէն, Խրուադիայէն, Սկլաւոնիայէն, Սերպիայէն ու Պուլկարիայէն անցնելով մայրաքաղաքս պիտի գան։ Կրաց, Ակրամ, Պելկրատ, Նիշ, Սօֆիա, Ֆիլիպէ ու Էտիրնէ հանդիպելով ժամանակ մը պիտի մնան։ Հոս հինգ օր մնալով, որոշուած տեղի մը մէջ հեծելանիւի փորձեր պիտի կատարեն և հասոյթը Համազգային Անկելանոցին պիտի յատկացուի։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ չորս տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Հիւսնի անուն մարդ մը, որ Շէվգը Էֆէնտի անուն անձը վիրաւորած էր՝ սպաննելու դիտաւորութեամբ։

ԻԶՄԻՐԻ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ փետրուար 15ի գիշերը Պօտրումի բանտէն տասնութ բանտարկեալներ փախեր են։ Անմիջապէս ոստիկան-զինուորներ ղրկուելով ասոնցմէ տասներինգը ձերբակալեր են. Միւսներն ալ կը յուսացուի թէ ի մօտոյ ձերբակալուին։

ԴԱՏԱՐԱՆՔ.— Անցեալ 1310 տարւոյն Պոլսոյ Պատժական դատարանի առաջին ճիւղին 1847 դատեր ներկայացած են և նախորդ տարիէն մնացած 175 դատերով այդ թիւ հասած է 2022ի։ Ասոնց 1819ին վճիռներն արձակուած և մնացածներն ալ նոր տարւոյն փոխանցուած են։

—Բերայի Պատժական ատեանը 1310 տարւոյն 3828 դատեր ունեցած է և նախորդ տարիէն ալ 971 դատեր, գումար 4799։ Ասոնց 3683ը վճիռ ստացած և մնացեալ 1116ն ալ ներկայ տարւոյն փոխանցուած են։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւատորմին հրամանատարը այցելութիւն տուեր է Այտընի կուսակալին, որ յետոյ փոխադարձ այցելութեան գացեր է Թրոֆալկոր զրահաւորին մէջ։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.—Երէկ գիշեր ժամ 5ին, Սարայ Պրունի առջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Շիրքէթի 32 թիւ շոգենաւին եւ Մախսուսէի Գօբրիւլ շոգենաւին միջեւ։

Շիրքէթի նաւապետն, որ տեսած էր թէ Գօբրիւլ սովորական գիծէն ելնելով դէպի իր շոգենաւին վրայ կուգայ, ձեքնան եա դարձնել տուաւ և միանգամայն ձայն տուաւ Մախսուսէի նաւապետին որ նոյնը ընէ, սակայն այս վերջինը չկրցաւ կենալ որով 32 թիւին վրայ ինկաւ և քովէն կախուած մակոյկը խորտակեց։ Այս միջոցին Շիրքէթի շոգենաւը Սարայ Պրունի քարափին մօտեցած ըլլալով, ուղեւորները դուրս ելան. բարեբաղդաբար ոև է արկած չպատահեցաւ։

ՄԱՀ Պ. ԼԷՕՆԻՏԱՍ ՊԱԼԹԱՃԻԻ

Ցաւօք կը ծանուցանենք թէ յոյն երեւելիներէն Պ. Լէօնիտաս Պալթաճի, որ քանի մը օր առաջ կաթուած ունեցած էր, երէկ իրիկուն իր մահկանացուն կնքեց, ծեր հասակին մէջ։

Հանգուցեալը ծանօթ էր սեղանաւորական հրապարակին վրայ իր ունեցած կարեւոր գործառնութիւններովն ու գիրքովը։ Ի միջի այլոց՝ ծխախոտի Րեժիին հիմնադիրներէն մին եղած է։ Այրի Տիկին Պալթաճի կը պատկանի Սավալան հայ ընտանիքին։

Յուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի վաղն առաւօտ միջօրէէն երկու ժամ առաջ ի Բերա։

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՀԱՇԻՒԸ

Խոնարհաբար կը խնդրեմ, հաճեցէք անկիւն մը շնորհել Ձեր Պատ. լրագրին մէջ հրատարակելով ներկայս ներփակեալ ցանկին հետ։ Տէրունի մօրս, հինգ դեռահաս որբոցս և իմ երախտագիտական զգացմունք պարտք կը դնեն վրաս հրապարակաւ յայտնել մեր անսահման շնորհակալիքն Ազնուաշուք Տեարց և Տիկնանց, որք բարեհաճեցան սատարել նուաստիս 39 կանգուն գետինիս վրայ քարուկիր տնակի մը շինութեան համար, նախաձեռնութեամբ Ազնուաշուք այրի Տիկնոջ մը, որ հաճեցաւ հանգանակութիւն մը բանալ, գթալով վիճակիս և մօտէն տեղեակ դժնդակ կացութեանս։ Այժմ ի շնորհս Աստուծոյ, բարեսէր այրի Տիկնոջ, և գթասիրտ նուիրատուաց, արդէն հաստատուած ենք մեր տնակին մէջ, աղօթելով հանապազ մեր աղքատասէր բարերարներուն թանկագին կենաց և բարօրութեան համար։ Նմանապէս, պարտք կը համարիմ խորին շնորհակալութիւնս յայտնել Մեծ. Գրիգոր էֆ. Մելիտոսեանի, որ անձնուիրաբար ստանձնեց շինութեան ճարտարապետական հոգն, ինչպէս նաև Ազգ. Հայ. Ընկերութեան գործակատար Պ. Գառնիկ Ունճեանի, որ անձնուիրաբար հսկեց շինութեան և ծախուց մատակարարութեան։

Բուլանդըէ Ռուֆայէլեան

Բարեգործ Տեարք և Տիկնայք Մաթոսս և Աբիկ Ունճեան 1500 ղրուշ, Միքայէլ Յակոբեան 1080, Տէր և Տիկին Տիլպեր 1080, Տկ. Նեկտարինէ Գազազեան 540, Տկ. Մ. Տ Տավուտեան 540, Տէր և Տկ. Թաշճեան 540, Գրիգոր Կիւմիւշկէրտան 540, Խնդիր Բիւրքճեան 540, Կարապետ Էգնայեան 540, Յովհաննէս Յակոբեան 540, Յ. և Մ. Խասեան 540, Ո՞ն 540, Ո՞ն 540, Թադէոս Թէրխան 480, Տկ. Ազաւնի Գարակէօզեան 380, Ասպետ Ջանդ 324, Միհրան Ինճէեան 324, Յովհաննէս Կիւմիւշեան 324, Յովսէփ Փափազեան 324, Տկ. Թագուհի Ներսէսեան 216, Համբարձում Մազլումեան 216, Յովհաննէս Ազնաւուրեան 216, Տիգրան Բարաղամեան 216, Տկ. Տիրուհի Կ. Իսթամպոլլեան 162, Յակոբ Բարաղամեան 162, Լէբէճեան 120, Համբարձում Իսթամպոլլեան 120, Տկն. Բ. Ազատեան 108, Տկն. Եւրանուհի Ռ. Կիւմիւշկէրտան 108, Տկն. Թագուհի Յակոբեան 108, Բարսեղ Իսթամպոլլեան 108 Գառնիկ Համբարձումեան 108, Յովհաննէս Նուրեան 108, Մ. Միհրան և Ստեփան Մեսրոպեան Ընկ. 108, Մանուկ Սմբատեան 108, Նազարէթ Ալլահվէրտի (ձեռամբ Գ. Կիւմիւշկէրտանի) 108, Տիգրան Հիւնքեարպէյէնտի 108, Օննիկ Հ. Բիւչիւքեան 108, Թէլլալ Կարապետ (ձեռամբ Բարաղամեանի) 108, Տկն. Տիրուհի Անդրէասեան 95, Գրիգոր Էվրէնեան 54, Օրիորդ Անանիատէս 40, Գէորգ Խորասանճեան 40, Օր. Զարուհի Ֆնտքլեան 27, Բերայի Կալուածոց Հոգաբարձութենէն՝ 50 ոսկւոյ համար 4 ամսուան տոկոս 320, գումար 14,516 ղրշ. Սիրուն էֆ. Քէմհաճեան ամբողջ դողրամա, Եղիա էֆ. Շահպազ, 5000 աղիւս կէրէմիտ, Օննիկ էֆ. Տէրունեան, 350 չինի գետնի համար, Մուրատեան էֆ. ամբողջ [illegible]։

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԵՒ ՖԻԶԻԳԱԿԱՆ

ԶԳԱՑՄՈՒՆՔ

Ամեն այն ներքին զգացում որ կը մղէ անհատը ուղղակի իր անձնական պէտքին յագեցման, ֆիզիգական է։ Երբ մութ սենեակի մը մէջ գտնուինք՝ կը զգանք լոյսին պէտքը. երբ ծարաւ կամ անօթի ըլլանք՝ կը զգանք ջուրին և կերակուրին պէտքը. երբ յոգնած ըլլանք՝ կը զգանք հանգստութեան պէտքը և այլն։

Բայց անասուններն ալ, վայրենիներն ալ և մինչեւ իսկ բոյսերէն ոմանք օժտուած են ֆիզիգական այս զգացումներով։ Ուրեմն ինչ բանով կը տարբերին լուսաւորեալ ազգերը վայրենիներէն։ Կը տարբերին միայն մտաւորական բարձրագոյն զարգացմամբ, և մտաւորական այս զարգացման արդիւնքներէն գլխաւորն է բարոյական զգացման ծնունդը, որովհետեւ մինչեւ որ մտքերը մինչեւ մէկ աստիճան չը մշակուին և չզարգանան, ճշմարիտ բարոյական զգացմանց ծնունդն և անոնցմէ գոյանալիք հանրային օգուտներն անհնար են։ Բայց բարոյական զգացում ըսելով ինչ պէտք է իմանալ, այն կարգի ներքին գրգռումներ որք կը մղեն անհատը՝ ընկերութեան պիտոյից գոհացման։ Գթութիւն, ողորմութիւն, ցաւակցութիւն, խղճահարութիւն, ընկերական պարտաճանաչութիւն, համբերութիւն և այլն։

Երբ մութ սենեակի մէջ գտնուած ատեննիս յանկարծ ճրագները վառելով գայն լուսաւորենք, ո՛ր աստիճան մեծ կ՚ըլլայ մեր զգացած հաճոյքը։ Բայց երբ սոյն սենեակին մէջ գտնուող անձը արդէն կոյր եղած ըլլայ, ճրագները վառուած ըլլան կամ ոչ, մի եւ նոյն բանն ըսել է, որովհետեւ լոյսին շառաւիղները չեն ներգործեր և հաճոյք պատճառեր անոր անզգայ աչքերուն վրայ։

Արդ երբ մենք մէկը, խեղճ ծերունի հիւանդ մը տեսնէ, բնականաբար կը յուզուի, կը զգածուի և անոր պէտք եղած օգնութիւնները ընելով, ո՛ր աստիճան սրտի գոհունակութիւն, խղճի հանդարտութիւն և հաճոյք կը զգայ։ Բայց երբ այս ծերունի հիւանդը տեսնող անձը՝ կոյր է բարոյական զգացմանց տեսակէտով, այսինքն երբ զուրկ է մտաւորական այն վսեմագոյն զարգացումէն որ կը մղէ մարդս ի բարեգործութիւն, բնականաբար ամենայն անտարբերութեամբ պիտի տեսնէ զայն, առանց անոր օգնելու ներքին գրգռումն ունենալու և հետեւաբար առանց նոյն բարեգործութենէն հաճոյք մը, խղճի հանդարտութիւն մը սպասելու։

Երբ մարդ մը կոյր է բարոյական զգացմամբ, բոլորովին անտարբեր ուրիշի ցաւերուն, երբ ուրիշներուն շահերն իր անձնական շահերուն զոհելու չափ անզգայ է, այդպիսի մէկը բառին բուն նշանակութեամբն այլասերեալ մ՚է, ուսկից ընկերութիւնը պարտի զգուշանալ։

Շատերէ լսած եմ թէ ցաւակցութիւնը ջղային տկարութեան մէկ արդիւնքն է։ Ի՛նչ տարօրինակ փիլիսոփայութիւն։ Այսպէս կը վարդապետեն անոնք որ մտաւորական ազնուագոյն զարգացումէ, և հետեւաբար բարոյական զգացումէ բոլորովին զուրկ, իրենց անձնական զրգումներէն և պիտոյքներէն անդին ուրիշ բան ոչ կը տեսնեն և ոչ ալ կը զգան։

Ո և է զգացում բնականաբար ունենալու է իր բնախօսական չափը, և այս չափին է միայն որ կը ծառայէ թէ՛ անհատական և թէ ընկերական օգուտներու։

Երբ փողոցին մէջ վիրաւորեալ մը տեսնեմ, և չափէն աւելի զգածուելով՝ սոսկամ, մինչեւ իսկ անոր մօտենալու, եւ սարսափէս աչքերս գոցելով առնեմ քալեմ, առանց անոր պէտք եղած օգնութիւնն ընելու, ըսել կ՚ըլլայ թէ զուրկ եմ զգացմանց հաւասարակշռութենէ։ Բայց ընդհակառակն, երբ կարող ըլլամ զգացումներս չափաւորելու, մօտենամ վիրաւորեալին պէտք եղածը ընելու, այն ատեն իմ զգացումս բուն իսկ իր նպատակին ծառայած կ՚ըլլայ։ Զգացմանց անչափաւորութիւնը՝ տրամաբանութեամբ միայն կրնանք չափաւորել և այս ալ մտաւորական մշակութեամբ միայն կրնայ ըլլալ։

Քանի որ, լուսաւորեալ ազգաց յատկանիշներէն ամենէն գերագոյնն ընկերսիրութիւնն է, և քանի որ ամեն լուսաւորեալ ազգաց համար ալ՝ տակաւին շատ բան կը պակսի այս մասին, ըսել կ՚ըլլայ որ այս ալ գիտութիւն մըն է և ունի իւր աւանդման թէ՛ պէտքն և թէ եղանակն։

Հոս կրկին անգամ յիշելու պէտք կ՚զգանք, յոյն փիլիսոփային սա խօսքը թէ «բարերարութեան գործադրումը շատ դժուար և դառն է մարդուս համար»։

Բժիշկները շատ անգամ խիստ դառն և գարշահոտ դեղեր կուտան հիւանդներուն, բայց թէ՛ դեղագործերը և թէ բժիշկները անոնց դառնութիւնը, գարշահոտութիւնը և դժուարամարսութիւնը ծածկելու համար՝ զանազան արուեստական միջոցներու կը դիմեն և կը յաջողին։ Արդ, քանի որ բժիշկները դեղերուն մատակարարութեան մասին կը դիմեն արուեստական այլ և այլ միջոցներու, միթէ բարոյագէտներն ալ բարերարութեան դառնութիւնն և դժուարութիւնը ծածկելու համար չե՞ն կրնար դիմել այլ և այլ միջոցներու։ Անտարակոյս. բաւական է որ սոյն միջոցներն ընկերութեան մտաւորական զարգացման աստիճաններուն բառ բառ առ համապատասխանեն։

Ասկից հարիւր տարի առաջ, «Աստուած մէկին փոխարէն հարիւրապատիկը պարգեւէ» ըսելով, կարող կ՚ըլլայինք հարուստը ի բարեգործութիւն գրգռել։ Այսօր չեմ յուսար որ գտնուի հարուստ մը որ հրապուրուի շահախնդրական այսպիսի յորդորէ, ուստի պէտք է որ դիմենք աւելի վսեմ միջոցներու, աւելի մարդկային, աւելի գիտական։

Եթէ մենք՝ ժամանակին համեմատ, պէտք եղած այս կարեւոր միջոցներուն տեղեակ ըլլանք, կրնամ ըսել թէ, մեր հարուստները՝ մինչեւ հիմայ ազգին պիտոյից համար իրենց ըրած զոհողութեանց տասնապատիկը պիտի ընեն։ Մենք շատ անգամ փոխանակ անոնց մարդասիրական զգացումները գրգռելու, բարեգործութեան քաղցրութիւնը փոխանակ զգացնել տալու անոնց, կը վշտացնենք զանոնք, ճիշդ այն վիրաբոյժին նման որ ախտացեալի մը ոտքը կտրելու համար, կացինը կառնէ և կիջեցնէ։ Արդ, քանի որ վիրաբոյժը քլորոֆորմ ներշնչել տալով, անզգայ կընէ նախապէս ախտացեալը, որպէսզի ոտքին հատման ցաւը չզգայ, նոյնպէս ալ բարոյագէտը ունենալու է իր բարոյական քլորոֆորմը, որպէսզի հարուստը իւր ընելիք նիւթական զոհողութեան ցաւը չզգայ։ Ժողովուրդի մը բարոյական զգացումները զարգացնելու գիտութիւնը մեծ է։ Այս պաշտօնը թէեւ դպրոցին կը վերաբերի գլխաւորաբար, քանի որ դպրոցն է ժողովուրդի մը մտաւորական զարգացման աղբիւրը, սակայն դպրոցէն առջն ալ պէտք կայ այս գիտութեան։ Այս մասին լրագիրք մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցանելու կոչումն ունին։ Ասոնք ամեն դասակարգի անձանց համար պէտք եղած լեզուով կարող են ժողովուրդին բարոյականը բարձրացնել. չը կայ միջոց մը որ լրագիրներուն չափ այս մասին ազդու ըլլայ։

ՏՈՔԹ. ՃԷԼԱԼԵԱՆ

ԿԱԶՄԻ
ԵՒ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾՈՑ ՀԱՄԱՐ
ԴԻՄԵԼ ԱՌ
Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
Թիւ 27, Ֆինճանճըլար եօգուշու
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՈՔԹՈՐ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(Դոմ-Դոմ, Պոստախանէ փողոց 15 թիւ տուն)

Ցետ բազմամեայ փորձառութեան, այժմ հաստատուած ըլլալով վերոյիշեալ թիւ տունը, մասնաւոր խնամօք կը դարմանէ կուրծքի, ստամոքսի գործարանաց և ջղագրգռական ամէն տեսակ հիւանդութիւնները, և կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։

Ամէն օր հիւանդ կ՚ընդունի իր տունը և հինգշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի կը դարմանէ։

Նաև չորեքշաբթի կէս օրէ առաջ եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ կամուրջին գլուխը Բիւչիւքեան էֆէնտիի դեղարանը հիւանդ կը դարմանէ։ 187 44—50

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ
Բիւյիւք Ապլուտ խան, Թիւ 4. Մարբուճճըլար իչի,
Ստամպօլ. Ամէն օր կէս օրէն վերջը

Սոյն գրասենեակի տնօրէնն, որ երկար տարիներ Օսմ. դատարանաց մէջ զազազան պաշտօններ վարելէ յետոյ այժմ փաստաբանութեան հետեւած է, կը վարէ սոյն գրասենեակի տնօրէնութիւնը։

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ Թուրք. լեզուաւ Օսմ. ամէն նախարարութեանց և մասնաւորապէս դատարանաց ուղղելի ամէն կարգի և տեսակի աղերսագիր, իլմիրագ, լահիա, բրօթէսթօ ինչպէս նաև ընկերական, առևտրական և վաճառականական պայմանագիր, ծրագիր, մուրհակ, նամակ, յօդուած, ազգագիր և այլն։

Ընծեռած է ամէն միջոց և ձեռնհաս անձանց օժանդակութիւնն, որոց օժանդակութեամբ կը ստանձնէ.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ օտար տէրութեանց Կ. Պոլսոյ հիւպատոսարանաց և Պատրիարքարանաց ուղղելի դատական, առեւտրական, վաճառականական և ընկերական նմանօրինակ ամէն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ հայ. յուն. գաղ. անգղ. գերմ. ռուս. իտալ. սպան. Եբրայեց. և պուլղ. եզուօք։

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ նոյնօրինակ ամէն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ որ լեզուէ որ կը պահանջուի։

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ՝ չփոթ եւ կնճռալից հաշուոց. Տոմարակալութեան դրութեան վերածումն անկարգ տումարաց։

Գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն, երաշխաւորեալ։ 958

Ֆլովիեան շոգենաւը, նաւապետ Բրիօր, Լիվրբուլէն ճամբայ կ՚ելլայ ընդհ. վաճառ. դէպի ամսոյ 24։

Գրծկլ. Ֆաւլինեան շոգ. ընկ.
ԷՏ. ԼԱՖՈՆԹԷՆ

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY
ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ ԱՆԳԼԻԱ
1852ին հիմնուած
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 անգլ. ոսկի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 1,510,000 » »

Ապահովագրութիւնք ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներու վրայ, թէ քարաշէն և թէ փայտաշէն, կահերու և ապրանքներու վրայ։

Ընդհ. գործակալք ՊՈՆՏ ՍԻԼԼԷՐ և ԸՆԿ. Ղալաթիա, Բիւյիւք Թիւնէլ խան, թիւ 4
Փոխ-գործակալ
ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ
Պոլիս, Անանիատի խան

ՀԵԾԵԼԱՆԻ՛Ւ
ՀԵԾԵԼԱՆԻ՛Ւ
ՀԵԾԵԼԱՆԻ՛Ւ

1894ի օրինակներ, Տընլօբ օդահան քաուչուններով ու սնամէջ քաուչուններով, առաջին տեսակ։

Կը գտնուի Պ. Պ. ՊՈՆՏ ՍԻԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ քով, Ղալաթիա, Բիւյիւք Թիւնէլ խան։ Ներկայացուցիչք անգլիական գործարաններու։

Կը խնդրուի քննել և բաղդատել։ 45

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

3/15 Մարտ 1895

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գինը		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուականք	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,872	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1881	— —	61 30
» 10,241,048	100		1	» » B		— —	47 20
» 30,382,811	100		1	» » C		— —	32 20
» 43,968,396	100		1	» » D		30 10	30 11
Ֆր. 798,000,000	400		—	Ռումելիի Երկաթուղի	1870	145 75	147 50
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	— —	104 —
Ֆր. 185,681,180	500		4	Բրիօրիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,938	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթք	1886	— —	— —
	Անուանական	Վճարուած					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	10 38	11 27
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինոբլ	1872	— —	5 10
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	— —	6 31
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1873	— —	34 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	— —	605 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		— —	312 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	— —	10 45
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ		— —	502 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	— —	22 36
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	2 96
Օ. Ո. 440,000	11	5½		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	— —	9 —
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1882	— —	460 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ՕՒ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 համի	3	05
1 ամսուան համար	7	—
1 օրուան համար	1	—
Ռըբոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	50
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	111	22½
Փարիզ » Ֆր.	22	62½
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	—
Պերլին չէք Մարք.	18	20

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 համի Ֆր.	4	50
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	34
20 Ֆրանքնոց	88	20
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ թղթադրամ	8	37
Մէճիտիյէ	108	19
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	97	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 15 Մարտ		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	— —	—
» » C » »	— —	—
D (Բացուած »	— —	—
(Գոցուած »	27	30
Ռումելիի Երկաթուղի »	141	37
Բրիօրիթէ »	470	—
Մաքսային Պարտաթուղթք »	512	50
Օսմանիյէ »	478	12
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	515	—
Պանք Օթոման (անուանակ.) »	728	12
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	103	30
» » 4½% »	108	05
» Իտալական »	88	30
Քրէտի Լիոնէ »	826	25
Քրէտի Ֆոնսիէ »	— —	—
Քոնդուառ տ'էսքոնթ »	— —	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	— —	—
Եգիպտական Միացեալ »	530	—
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	23½
ՎԻԷՆՆԱ 15 Մարտ		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	77	20
Օսմ. Ռէժի »	253	25
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	123	—
» Փարիզի »	— —	—

ԼՈՆՏՈՆ 15 Մարտ		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	64	75
» » B »	48	50
» » C »	30	65
D (Բացուած »	— —	—
(Գոցուած »	27	—
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երշխուրեալ.	— —	—
» » 1894 3½% (Եգպ. Հրկ.ով	— —	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	18	87
Այտընի Երկաթուղի »	12	—
Միացեալ Եգիպտական »	104	75
Առանձնաշնորհեալ » »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	104	43
Ռանթ Հելլենական 5% »	31	75
» » 4% »	34	—
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	— —	—
» » Նոր 6% »	— —	—
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	368
ՊԵՐԼԻՆ 15 Մարտ		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	— —	—
Ռումելիի Երկաթուղի »	129	—
Անատոլուի Երկթ. ¼ Պրթղթ. »	— —	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	330
» Փարիզի » 2 ամիս	— —	—
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	— —	—

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 15 Մարտ

Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Սէրի	27	32	Բրիօրիթէ	— —	—
» Երկաթուղի	148	25	Պանք Օթոման	725	—
» Ռէժի	514	75	Եգիպտական Միացեալ	— —	—
Մաքսային Պարտաթուղթք	— —	—	Ֆրանսական Ռանդ 3%	103	25

A L'ÉLEGANCE
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ն. ԱՏԱՄԱՆՏԻՏԷՍ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՇԱՊԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ, ԳԱՐԱՔԷՕՅ, Թիւ 15

Այս ծանօթ վաճառատունը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան եւ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ վերջերս իր մթերքը նորոգուցած է զանազան տեսակ գեղեցիկ կտաւներով եւ բերքալներով՝ շապիկներու եւ ճերմակեղէնի համար, ինչպէս նաեւ ուրիշ զանազան նորաձեւութիւններ, ամենն ալ յոյժ չափաւոր գներով։ Անկից գնումներ կատարողներն ամեն կերպով գոհ պիտի մնան։ 215 11—24

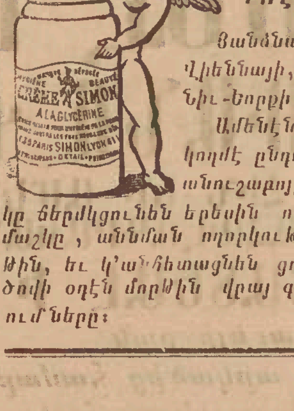

ՔՐԷՄ ՍԻՄՈՆ
ՍԻՄՈՆ ԲՐՆՁԱՓՈՇԻ
ՔՐԷՄ ՍԻՄՈՆԻ ՕՃԱՌ

Յանձնարարուած Փարիզի, Վիեննայի, Լոնտոնի, Պերլինի, Նիւ-Եորքի բժիշկներէն։

Ամենէն պերճասէր կանանց կողմէ ընդունուած այս նրբին ու անուշաբոյր արտադրութիւններ կը ճերմկցունեն երեսին ու ձեռքերուն վերնամաշկը, աննման ողորկութիւն մը կուտան մորթին, եւ կ՚անհետացնեն ցուրտէն, արեւէն կամ ծովի օդէն մորթին վրայ գոյացած բոլոր այլայլումները։ 5—12

ՕԳՏԱԿԱՐ Է

Դիմել Տէտէ էֆ.ին գրասենեակը, Ղալաթիա, Բիւրէքճիլէր, Զիլֆէր Պէյ խան թիւ 15, երբ պէտք ունենաք յատուկ կայսեր մատուցանելի և ուրիշ նմանօրինակ գեղեցիկ գիր պահանջող աղերսագրերու և գրութիւններու, Տաճկերէն հին և նոր, մեծ ու պզտիկ որ և իցէ տեսակ զարդագիրներու, նմանապէս դատական և ուրիշ ամեն տեսակ գրութեանց խմբագրութեան և թարգմանութեան։

Սովորականէն շատ աւելի չի պահանջուիր։

Զիլֆէր Պէյ խան թիւ 15, Ղալաթիա, Բիւրէքճիլէր։ 259 4—10

[illegible] ՁԿ. Ն. ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 Յուլիս 1884

Պարոնայք Սքոթ և Պոուն,

Յարմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Եղեգ-Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ.

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելով Ձուկի ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն.

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան Բանակի

ՓՇՈՐ ՊՐԱՈՒ

Միւնիխ, Պավիէռ.
Հայթայթիչ Գերմանիոյ կայսր ու Բրուսիոյ թագաւոր Վիլհէլմ Բ.ի
Պաւիերայի գարեջուր, Կ. Բշորի գարեջրատան
Աւստրիական Թորհրդական
Աւստրիոյ-Հունգարիոյ թագաւոր կայսեր և Պաւիերայի խնամակալ իշխանին։

Առաջնակարգ գարեջուր Պաւիերայի, ուրիշ ամեն գարեջուրներէն գերիվեր, բոլորային զուտ, համեղ և գոլորար ըմպելիք, ամեն եղանակներու յարմար, ճանչցուած և վանձնարարուած նշանաւոր բժիշկներու կողմէ։

Գարեջրատունը 1820 ին հաստատուած է. ինք առաջինը եղաւ որ 1854 ին սկսա գարեջուր արտածել շիշերով։

Տարեկան արտադրութիւնն է 600,000 հեկտոլիտր։ Կեդրոններ Գերմանիոյ և Զուիցերիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, ի Լոնտոն, Փարիզ, Հավր, Ռուէն, Պրուսէլ, Լիէժ, Անվերս, Ամսդերտամ, Հաակ, Ռոթերտամ, Միլան, Հռոմ, Վիեննա, Նիւ-Եորք այլն։

Միտալներ և վարձատրութիւններ՝ Միւնիխի (1854), Քէօլնի (1865), Փարիզի (1867), Վիեննայի (1873), Հակէնավի (1874), Ֆիլատելֆիայի (1876), Նիւրէնպէրկի (1882, ոսկի միտալ), Ամսթերտամի (1883, ոսկի միտալ), Պրուսէլի (1888, ոսկի միտալ և պատւոյ վկայագիր), Մելպուռնի (1889, առաջնակարգ արժանեաց չքադրամ պատւոյ յիշատակութեամբ) ցուցահանդէսներէն։

Բշոր Պրաու գարեջուրը կը վաճառուի հետեւեալ գարեջրատուններէ.

Կապրինուս, ուր կը բանեցունէ Դիմիդրի Ֆրիանտոյաննիս, Բերա Մեծ-Փողոց, 312 Բոնքորտիաին դէմը։

Տէմէզրպաքօբուլօ եղբարց քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, Ռուսական դեսպանատան դէմ, թիւ 430։

Բոլոր Արեւելքի համար միակ ներկայացուցիչն և շիշով գարեջուր վաճառողն է

« Փշոր Պրաու »
Վիլհէլմ Բոլուքս
Պազար Ալման

Բերա Մեծ-Փողոց, 1388 25 75—78

ՌՕՍԻԱ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի կայս. հրամանաւ արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մօրսքա 37
Ապահովագրութեան ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 4.000.000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար 55.000.000 Ֆրք.
1893ի հասոյթը 20.500.000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 70.000.000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ՕՒԳԵՐ
Գոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Փէնիքս Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Զէօմիւքճի փողոց, 14
Դրամատնակ Ս. Փ. ՉՈՒԲԱՔԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

1010

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1.000,000

"ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է' որոյ բաժնետէարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000.000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

53

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սոռ քագրելոյ, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

ԺՕՆԶԱՔ
Հիմնեալ է 1871

ՓՈՐՏՕ
Հիմնեալ է 1848

COGNAC FRANÇAIS PUR ANALYSÉ

«ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ ՑԱՏԿԱՆԻՇ»

Ֆրանսական ճշմարիտ եւ զուտ քօնիաք Փորտօ նահանգին Ռիւինեօն վինիքօլ եւ Ժօնզաք քօրանծներու անանուն ընկերութեանց։

Այս Քօնիաքները որոնք ուղղակի Ֆրանսայէն կուգան, Բարիզ քաղաքին քիմիագիտական Աշխատանոցի պետ Պ. Շ. ԺԻՐԱՐի կողմանէ վերլուծուած են։

Իւրաքանչիւր շիշ կը կրէ մի էթիքէթ, որոյ վրայ կը գտնուի իւրաքանչիւր անասակին լուծման վկայականն որ վաւերացեալ է Ֆրանսական կառավարութեան եւ Բարիզու Օսմանեան ընդհանուր Հիւպատոսին պաշտօնական կնիքներով։

Այս ըմպելեաց արտադրութեան վայրն եւ ճշմարտապէս զուտ ըլլալն այսպէս բացարձակապէս երաշխաւորեալ լինելով, պէտք չի միայն ուրիշ գովեստներ յաւելել, ուստի կը բաւականանք հասարակութեան ծանուցանել միայն այս ընտիր ըմպելեաց յատկանիշները եւ Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին որ է մեր ընդհանուր գործակատար Պրք. Բ. ՀՕԼԱՍ եւ Ընկերութեան մթերանոցը, Պոլիս Վիթալ խան Թիւ 3։

Վերոյիշեալ ընկերութեանց տնօրէն եւ վարիչ
Մօրիս Աուբերտ

12 շիշ պարունակող իւրաքանչիւր սընտուկ կը վաճառուի ըստ տեսակին 30. 42. 48. 60. 72. 84 եւ 90 Ֆրանքի.

Վ. ԳԱՍԱՐԵԱՆ էֆէնտիի դեղօրէից մթերանոցը. Պոլիս, Պահչէ քաբու։

Կը ծախուի նաեւ քաղքիս ուրիշ գլխաւոր դեղօրէից եւ նպարեղինաց վաճառատուններու։

Շիշով վաճառուած եւս փոքր ինչ տարբեր գնով։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիկէօ	5500	Բալէտէր	1700
Ամօլլօ	5500	Կլիանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօստօ	3000	Կրօտօնօ	2200	Բուլիօ	2800
Փասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալտօ	4400
Փօրտօրինօ	2200	Հիմալիա	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րօմէօ	3500
Դէլրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Դալլիաս	[illegible]500	Ճինօ	2300	Սալէրնօ	4000
Դամէօ	2400	Բէլլօ	2000	Սանդիակօ	8200
Դագօ	[illegible]000	Բօլլինօ	4 00	Սարֆօ	2000
Դօմօ	[illegible]700	Բօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ձիրակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Դիօ	5500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլօբաթօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	[illegible]500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրրիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	5500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Խայնանօ	[illegible]600	Յուրինօ	3100	Ենէա	3600
Ելտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէկթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Ցիֆայըրնս	[illegible]00
Տրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճրմպօ	200
Ֆալքըն	800	Օրրանօ	4500	Ձէրօ	1[illegible]0
Ֆլօրօ	700	Օդօրօ	2000	Մօսքիթօ	1[illegible]0

Էտիրպըն Մօնարք [illegible]000 Բիրժըրն Մօնարք 8000
Լրդիրն Մօնարք 8100 Քամպանիա 12950
Լուքանիա 12950

Մարքէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ռայս, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասաւ։

Վոլթուրնօ շոգենաւը, նաւապետ Ռոս, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է ամսոյս 11ին և 25ին հոս կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի։

Դիմել առ Փ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

39

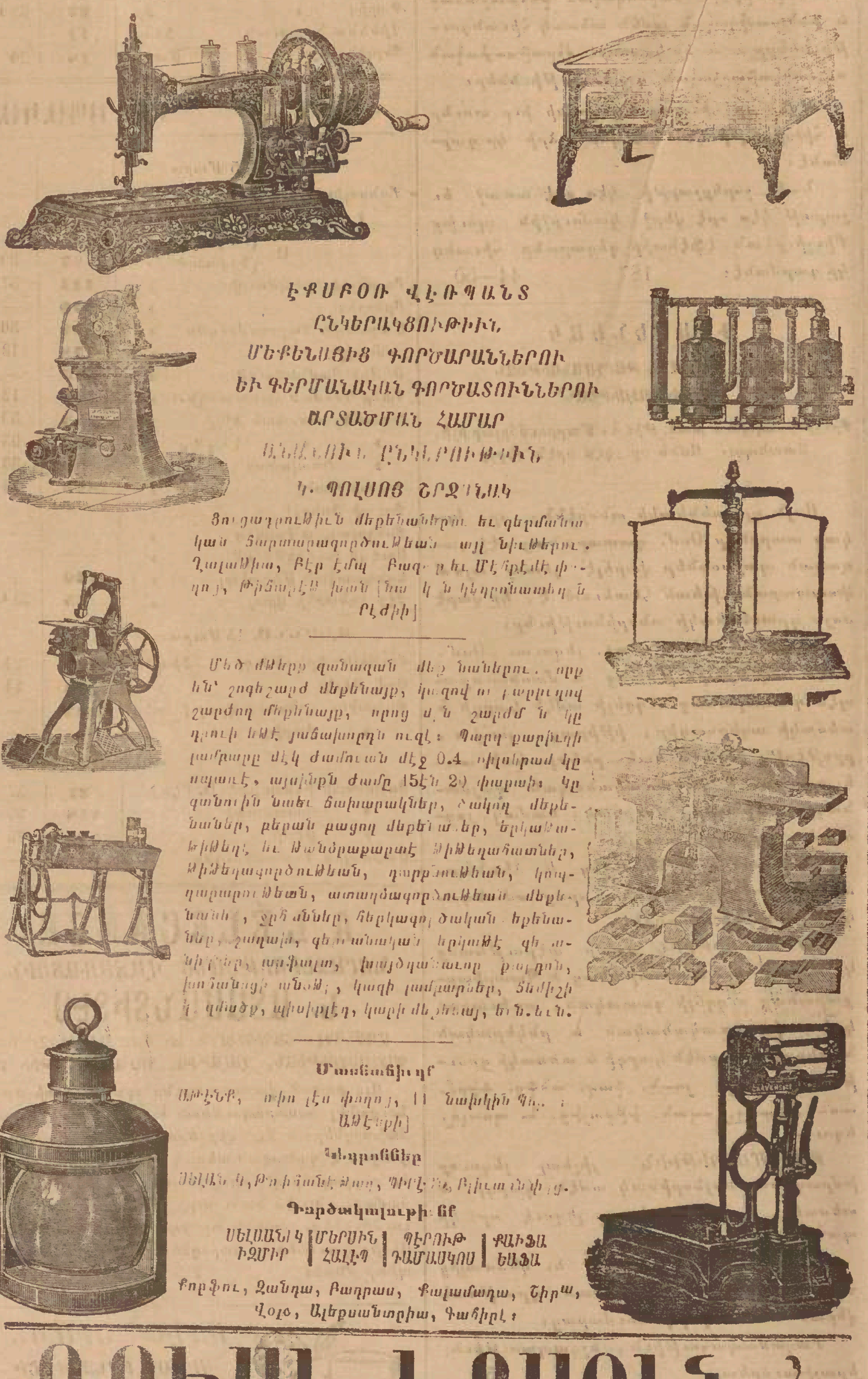

ԷՔՍԲՕՌ ՎԷՌԳԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ,
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Ցուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերու. Ղալաթիա, Բէր Էմլ Բազ. ի եւ Մէյիքէմէ փողոյ, Թրճալը խան [նաև կ'ն կեդրոնատեղին Ռէժիի]

Մեծ մթերք զանազան մեծ. նմաններու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու քարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մէն շարժմ ն կը դրուի նաէ յաճախորդն ուզէ։ Դարդ քարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 ողլաւրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարաւի։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, շարժող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաթաերթեր, եւ Թանծրաքարէ ձիթեղաղացներ, ձիթեղագործութեան, դարբնութեան, կօշկակարութեան, ատաղձագործութեան մեքենաներ, ջրհաններ, հերկազոյ ծական երենաներ, շաղախ, գետնանկար արծաթէ գեղանկարներ, աստիճան, խայծաթուղթ քարդոր, խոհանոցի անօթ, կաթի լամբարներ, ճանճի ն վանդ, պիսիլէթ, կարի մեքենայ, ևն. ևն.

Մասնաճիւղ
Աթէնք, [illegible] փողոց, 11 [illegible] Աթէնքի]

Ներկայացուցիչներ
[illegible]

Գործակալութիւններ
ՍԵԼԱՆԻԿ ԻԶՄԻՐ | ՄԵՐՍԻՆ ՀԱԼԷՊ | ՊԷՐՈՒԹ ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ՔԱՅՖԱ ԵԱՖԱ

Քորֆու, Զանդա, Բադրաս, Քալամադա, Շիրա, Վօլօ, Աղեքսանտրիա, Գահիրէ։

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՕՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4.000.000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35.000.000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ԶԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ

Ընդհանուր գործակալ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան.

726

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՇԱՐԱՆ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԺՈՒՏ ԻՒՂ

Իփօֆօսֆիթ կը կրով և սօտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորթը ձկան համ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբօֆօսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողձութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գերազանց է, և ամէնէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԵՐ ԵՒ ՀԱՅՐԵԼ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆրանք 8.000.000
Պահեստիքն գրամ » 10.028.000
Տարեկան հասոյթ » 23.250.000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

894

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսո

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պահչէ-Գաբու, Ընանիատէս խան. 12, 13, 14

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ Հաստատեալ 1852

Թիւ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Մասնագէտ առանց քակելու լինելի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամէն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու (Բացի կիրակիէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։

38

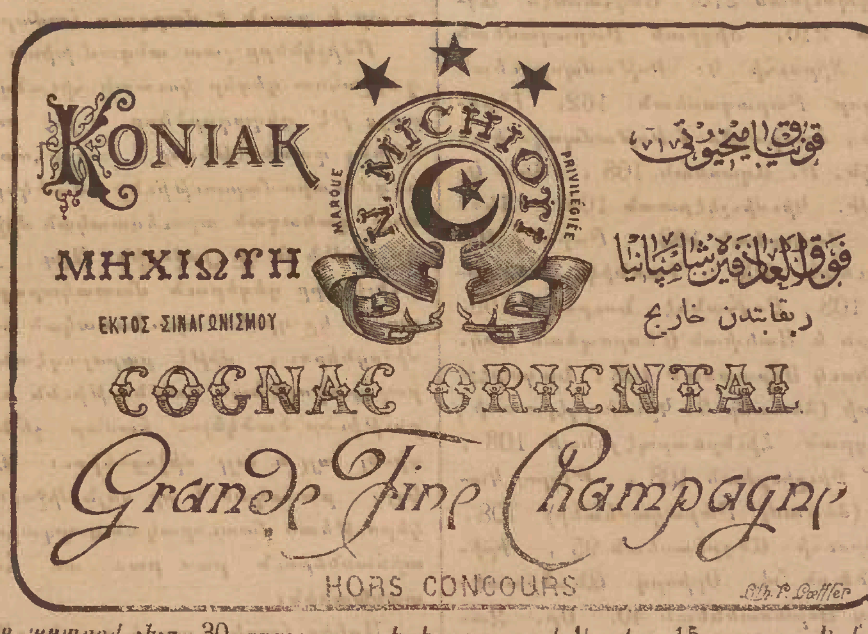

Երեք աստղով շիշը 30 ղրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15 ղրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 ղրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մասքէթա և տէրէ օղի շիշը 12 ղրուշ։

ԳՕՆԵԷԻ ԳԱԲՍԻԼՆԵՐԸ

CAPSULES COGNET

Անմիջական կերպով կ'առժէցնեն ՍԱՍՏԻԿ ՀԱՐԲՈՒԽ, ՀԻՆ և ՆՈՐ ՑՆՑՂԱՏԱՊ (ՊՌՕՆՇԻԹ)։

Կուրծքի հիւանդութեանց դէմ գործածուող դեղերուն ամենէն ազդուն է։

Վաճառատեղին՝ Բարիզ, 43, Սէնթօնժ փողոց և ամէն դեղարան։

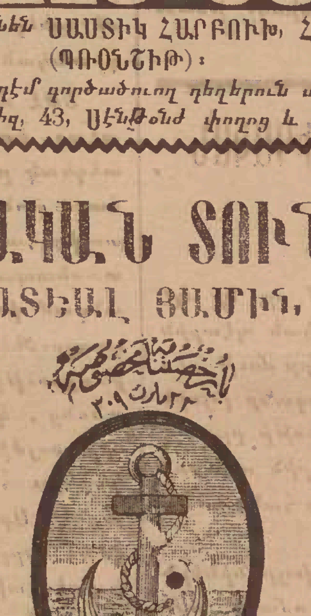

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՑԱՄԻՆ 1880

Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ Ց. ԽԱԱԳՈՒԼԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Մանաւանդ կը յանձնենք Օսմանեան ամէն քիւղեր ուղղակի մեզ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի հաշակն եւս նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբ, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմագան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հատուէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ անուշներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուցած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել եւս յարիլ մեր սկզբունքին, որ է ամենաժամանակ բարի թէյեր տալ, լաւ և գնով ժամին։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց խարդամ կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՑԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ, Ց. ԽԱԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան Թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։

19

COMP. RUSSE ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 27/11 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 28/12 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 1/13 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 1/13 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 2/14 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 3/15 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Փետր. 28/12, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գեղեցիկը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի համդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաւառ շոգենաւին

605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ու ԸՆԿ.

Մարսէյլէսյի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր երթեւեկութիւն

Սէնթ-Անթուան շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Մարտ 15ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան

Նաւուղեէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ

1054 Մումհանէ փողոց Թ. 108

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամէն երկու շաբաթ կ'երթեւեկեն Լիվէրբուլ և Արեւելք միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4551
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ադլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակօսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէպպօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորօքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մորօքքօ շոգենաւը, նաւապետ Պարլօու, Լիվըրբուլէն հոս պիտի գայ ընդհանուր վաճառքով դէպ ի ամսոյս 21։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ակիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա

932

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ